

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ім. Ю.М.ПОТЕБНІ**

Кафедра інформаційної економіки, підприємництва та фінансів
(повна назва кафедри)

Кваліфікаційна робота / проект

другий (магістерський)
(рівень вищої освіти)

на тему: Удосконалення управління фінансовим станом підприємства в умовах
системної кризи

Виконав: студент 2 курсу, групи 8.0721-уфпс-з
спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та
страхування”

(код і назва спеціальності)

освітньої програми управління фінансами
підприємницьких структур

(код і назва освітньої програми)

спеціалізації _____

(код і назва спеціалізації)

Гужва Є.А.

(ініціали та прізвище)

Керівник доцент кафедри інформаційної економіки,
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)
підприємництва та фінансів, доцент, к.е.н.

Ткаченко Є.Ю.

Рецензент директорка інженерного навчально-
наукового інституту ім Ю.М. Потебні, професор,
д.е.н. Метеленко Н.Г.

Запоріжжя
2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ІМ Ю.М.ПОТЕБНІ

Кафедра інформаційної економіки, підприємництва та фінансів
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Спеціальність 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”
(код та назва)
Освітня програма управління фінансами підприємницьких структур

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____
“___” _____ 2021 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ / ПРОЕКТ СТУДЕНТОВІ (СТУДЕНТЦІ)

_____ Гужві Євгену Анатолійовичу _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту) Удосконалення управління фінансовим станом підприємства в умовах системної кризи

керівник роботи Ткаченко Єлизавета Юріївна, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від “02” червня 2022 року № 598-с та змінами до наказу від “25” жовтня 2022 року № 1445-с

2. Строк подання студентом роботи 15.12.2022

3. Вихідні дані до роботи Законодавча нормативна база. Публічна фінансова звітність ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”. Літературні джерела. Фахові періодичні видання.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити

Розділ 1. Теоретичні основи управління фінансовим станом підприємства в умовах системної кризи.

Розділ 2. Дослідження показників фінансового стану ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”

Розділ 3. Напрями удосконалення управління фінансовим станом ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень):
Частка хімічної промисловості в ВВП та в переробній промисловості. Основні індикативні показники розвитку хімічної промисловості України в 2011-2021pp.

Основні фінансово-економічні показники ПрАТ“Запорізький абразивний комбінат”.
Структура активів та капіталу ПрАТ“Запорізький абразивний комбінат”. Показники
ліквідності ПрАТ“Запорізький абразивний комбінат”. Показники ділової активності
ПрАТ“Запорізький абразивний комбінат”. Показники фінансової стійкості
ПрАТ“Запорізький абразивний комбінат”. Результати розрахунків п'ятифакторної
моделі Альтмана для ПрАТ“Запорізький абразивний комбінат”. Результати
розрахунків шестифакторної моделі Терещенка ПрАТ“Запорізький абразивний
комбінат”.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Ткаченко Є.Ю., доц.,к.е.н.	07.06	07.08
2	Ткаченко Є.Ю., доц.,к.е.н.	08.08	07.10
3	Ткаченко Є.Ю., доц.,к.е.н.	08.10	15.12

7. Дата видачі завдання 10.09.2021 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Дослідження теоретико-методологічних засад з теми, що досліджується	07.07.2022	виконано
2	Огляд літературних джерел з теми, що досліджується	07.08.2022	виконано
3	Збір даних та дослідження звітної документації ПрАТ“Запорізький абразивний комбінат”	07.09.2022	виконано
4	Аналіз фінансової діяльності ПрАТ“Запорізький абразивний комбінат”	07.10.2022	виконано
5	Розробка практичних рекомендацій щодо оптимізації діяльності ПрАТ“Запорізький абразивний комбінат”	07.11.2022	виконано

Студент _____

(підпис)

Гужва Є.А.,

(ініціали та прізвище)

Керівник роботи (проекту) _____

(підпис)

Ткаченко Є.Ю.

(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____

(підпис)

Шапуров О.О.

(ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Гужва Є.А. Удосконалення управління фінансовим станом підприємства в умовах системної кризи.

Кваліфікаційна робота для здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування, науковий керівник – Ткаченко Є.Ю. Запорізький національний університет.

Інженерний навчально-науковий інститут ім Ю.М. Потебні, кафедра інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, 2022.

Розглянуто теоретичні та методичні основи управління фінансовим станом підприємства в умовах системної кризи. Визначено показники розвитку хімічної промисловості України. Досліджено показники фінансового стану ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”. Визначено удосконалення управління фінансовим станом

Ключові слова: ДІЛОВА АКТИВНІСТЬ, ЛІКВІДНІСТЬ, ПОКАЗНИКИ, ПРИБУТОК, ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ, УПРАВЛІННЯ, БАНКРУТСТВО, ФІНАНСОВИЙ СТАН.

ABSTRACT

Guzhva E.A. Improving the management of the company's financial condition in conditions of a systemic crisis.

Qualifying work for obtaining a master's degree in the specialty 072 - Finance, banking and insurance, supervisor - E.Yu Tkachenko. Zaporizhzhia National University.

Engineering Educational and Scientific Institute named after Yu.M. Potebny, Department of Information Economy, Entrepreneurship and Finance, 2022.

The theoretical and methodical foundations of managing the financial state of the enterprise in conditions of a systemic crisis are considered. Indicators of the development of the chemical industry of Ukraine have been determined. The

indicators of the financial condition of Zaporizhzhya Abrasive Combine PJSC were studied. The improvement of financial management has been determined

Keywords: BUSINESS ACTIVITY, LIQUIDITY, INDICATORS, PROFIT, FINANCIAL STABILITY, MANAGEMENT, BANKRUPTCY, FINANCIAL CONDITION.

АННОТАЦИЯ

Гужва Е.А. Усовершенствование управления финансовым состоянием предприятия в условиях системного кризиса.

Квалификационная работа на получение степени магистра по специальности 072 – Финансы, банковское дело и страхование, научный руководитель – Ткаченко Е.Ю. Запорожский Национальный университет.

Инженерный учебно-научный институт им. Ю.М. Потемки, кафедра информационной экономики, предпринимательства и финансов, 2022.

Рассмотрены теоретические и методические основы управления финансовым состоянием предприятия в условиях системного кризиса. Определены показатели развития химической промышленности Украины. Исследованы показатели финансового состояния ЧАО "Запорожский абразивный комбинат". Определены направления усовершенствования управления финансовым состоянием

Ключевые слова: ДЕЛОВАЯ АКТИВНОСТЬ, ЛИКВИДНОСТЬ, ПОКАЗАТЕЛИ, ПРИБЫЛЬ, ФИНАНСОВАЯ УСТОЙЧИВОСТЬ, УПРАВЛЕНИЕ, БАНКРОТСТВО, ФИНАНСОВОЕ СОСТОЯНИЕ.

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ СИСТЕМНОЇ КРИЗИ.....	12
1.1 СУТНІСТЬ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	12
1.2 ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ КРИЗИ	17
1.3 ПОКАЗНИКИ РОЗВИТКУ ХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ В 2007-2021РР.	22
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	30
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПРАТ “ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ”	31
2.1 ОРГАНІЗАЦІЙНО – ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАТ “ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ”	31
2.2 АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ ПРАТ “ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ”	36
2.3 АНАЛІЗ АКТИВІВ ПРАТ “ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ”	43
2.4 АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПРАТ “ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ”	52
2.5 АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ТА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПРАТ “ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ”	54
2.6 ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАТ “ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ”	64
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	71
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПРАТ “ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ”	73
3.1 ВПРОВАДЖЕННЯ ОЦІНКИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРАТ “ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ”	73
3.2 ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ “ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ”	82
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3	94
ВИСНОВКИ.....	95
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	99
ДОДАТКИ.....	105

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОСИЛАНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ
ТА ТЕРМІНІВ

Слово / словосполучення	Скорочення	Умови використання
А		
Автор	авт.	
Автореферат	автореф.	
В		
Вулиця	вул.	
Г		
Гривня	грн.	біля цифр
Д		
Додаток	дод.	
Дисертація	дис.	
Доклад	докл.	
Доктор	д-р	у назві вченої ступені
Документ	док.	
Доцент	доц.	біля прізвища
З		
Завідуючий	зав.	при назві посади
І		
Імені	ім	біля прізвища
Інше	ін.	
К		
Кандидат	канд.	у назві вченої ступені
Кафедра	каф.	
Кабінет міністрів України	КМУ	
Л		
Літр	л.	біля цифр
М		
Місто	м.	
Мільйон гривен	млн.грн.	
Мільярд гривен	млрд. грн.	біля цифр
Н		
Науково дослідницький інститут	НДІ	
Номер	№	біля цифр
О		
Область, обласний	обл.	
Одиниця виміру	од. вим	
П		

Слово / словосполучення	Скорочення	Умови використання
Публічне акціонерне товариство	ПАТ	
Примітка	прим.	
Промисловість	пром-сть	
Р		
Рік	р.	біля цифр
Роки	р.р.	біля цифр
Розділ	розд.	
Район	р-н	
Рецензія	рец.	
Рисунок	рис.	
С		
Сторінка	с.	біля цифр
Т		
Таблиця	табл.	
Таке інше	т.і.	
Тисяч одиниць	тис. од.	біля цифр
Ф		
Факультет	фак.	
Ч		
Чоловік	чол.	

ВСТУП

Актуальність теми. Діяльність підприємства в даний час здійснюється в умовах системної кризи, яка є джерелом суттєвого негативного впливу. В цих складних умовах, підприємство повинно приділяти достатньо уваги питанням управління своїм фінансовим станом. Фінансовий стан – це головна складова ступеня продуктивності виконання економічної діяльності підприємства, що визначає потрібність усвідомлення важливості його оцінки.

Фінансовий стан характеризує фінансовий запас організації, статус у конкурентному середовищі, та зумовлює ступінь гарантії економічних інтересів, що має найважливіше значення у питаннях ділового пособництва. Для того, щоб повністю гарантувати стабільне фінансове становище, підприємство має мати еластичну структуру коштів та вміти створювати всю процедуру руху капіталу та провідних коштів таким чином, щоб була потенційність безперервного перевищення доходів над витратами з метою гарантії спроможності самовідтворення.

Саме фінансовий аналіз забезпечує визначення основних показників, параметрів, коефіцієнтів та мультиплікаторів, що дають об'єктивну оцінку фінансового стану організацій та вартості акцій компаній з метою прийняття рішень про розміщення коштів.

Суттєвий внесок у дослідження теоретичних та практичних засад оцінки фінансового стану підприємств зробили такі зарубіжні вчені, як: Е.Альтман, Л. Бернстайн, У. Бівер, Г. Савицька, Р. Таффлер, А. Шеремет та ін. Різні аспекти даної проблематики висвітлено також у працях вітчизняних вчених, зокрема: М. Д. Білик, Н. А. Волкової, Т. М. Ковальчук, А. М. Поддєрьогіна, О. О. Терещенка, С. С. Черниш та ін.

Актуальність проблем формування та впровадження аналізу фінансового стану в управління підприємством обумовили вибір теми роботи, мету, завдання та напрямки дослідження.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження особливостей управління фінансовим станом підприємства в умовах системної кризи.

Відповідно до цільової спрямованості роботи поставлено такі задачі:

- розглянути теоретичні та методичні основи управління фінансовим станом підприємства в умовах системної кризи;
- визначити показники розвитку хімічної промисловості України;
- дослідити показники фінансового стану ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”;
- визначити напрями удосконалення управління фінансовим станом ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”.

Об'єктом дослідження є фінансовий стан підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні положення та практичний інструментарій оцінки фінансового стану підприємства в умовах системної кризи.

Методи дослідження. Теоретико-методологічну базу дослідження склали загальнонаукові та спеціальні методи: для уточнення понятійного апарату, розвитку теоретико-методологічних засад – методи порівняння, аналізу та синтезу, індукції та дедукції; для аналізу статистичних даних – методи групувань, середніх величин, порівняльного аналізу, графічний; для визначення стану впровадження методів оцінки фінансового стану – метод опитувань, систематизації та узагальнення. Основою досліджень стали фундаментальні положення економічної теорії, законодавчі й нормативні акти України, монографії, наукові статті вітчизняних і зарубіжних вчених.

Наукова новизна результатів дослідження полягає у наступному:

удосконалено науково – методичні підходи управління фінансовим станом ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”, які, на відміну від існуючих, ґрунтуються на використанні економіко-математичних моделей, які відображають взаємовідносини та взаємозалежності між показниками діяльності підприємства, необхідними для забезпечення подальшого стратегічного та оперативного планування фінансового стану підприємства.

Інформаційною базою дослідження виступали роботи вітчизняних та зарубіжних учених-економістів з питань фінансового аналізу, спеціальна економічна література, нормативно-законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій, дані бухгалтерського обліку, фінансової та статистичної звітності підприємства.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в можливості використання запропонованих практичних рекомендацій для підвищення якості та ефективності формування системи управління фінансовим станом підприємства.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ СИСТЕМНОЇ КРИЗИ

1.1 Сутність оцінки фінансового стану підприємства

Сутність фінансового стану підприємств неодноразово намагалися охарактеризувати у своїх працях зарубіжні та вітчизняні вчені, однак єдиної думки не існує до нині. Узагальнюючі різні трактування до визначення сутності фінансового стану підприємства (табл. 1.1) можна виділити декілька основних підходів.

Таблиця 1.1

Підходи до визначення сутності фінансового стану підприємства

Автор, джерело	Сутність поняття
1	2
Базилінська О.Я. [1]	Фінансовий стан підприємства розглядається як сукупність показників, що характеризують наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів підприємства.
Білик М.Д. [6]	Фінансовий стан – реальна (на фіксований момент часу) і потенційна фінансова спроможність підприємства забезпечити певний рівень фінансування поточної діяльності, саморозвитку та погашення зобов'язань перед підприємствами й державою [2].
Бланк І.О. [9]	Фінансовий стан – це рівень збалансованості окремих структурних елементів активів і капіталу підприємства, а також рівень ефективності їх використання.
Бойчик І.М. [12]	Фінансовий стан – це спроможність підприємства вести господарську діяльність на основі своєчасного погашення усіх видів заборгованості, раціональної структури капіталу і господарських засобів.
Дем'яненко М.Я. [21]	Фінансовий стан – це комплексне поняття, що відображає якісну сторону його виробничої та фінансової діяльності та є результатом реалізації всіх елементів зовнішніх і внутрішніх фінансових відносин підприємства. Він характеризується системою показників, які відображають стан капіталу в процесі його кругообігу, здатність розраховуватися за своїми зобов'язаннями і забезпечувати ефективне фінансування своєї виробничої діяльності на певний момент часу.

1	2
Коломієць Н.О., Коломієць О.П. [30]	Фінансовий стан – це здатність (спроможність) підприємства фінансувати свою діяльність. Він характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, які необхідні для нормального функціонування підприємства, доцільністю їх розміщення та ефективністю використання, фінансовими взаємовідносинами з іншими юридичними та фізичними особами, плато- спроможністю та фінансовою стійкістю.
Коробов М.Я. [33]	Фінансовий стан підприємства – це складна, інтегрована за багатьма показниками характеристика якості його діяльності. Фінансовий стан підприємства можна визначити як міру забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами і ступінь раціональності їх розміщення для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасних грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями.
Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. [36]	Фінансовий стан являє собою найважливішу характеристику економічної діяльності підприємства в зовнішньому середовищі. Воно визначає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал в діловій співпраці, оцінює, якою мірою гарантовані економічні інтереси самого підприємства і його партнерів щодо фінансових та інших відносин.
Осмоловський В.В. [42]	Фінансовий стан – це комплексне поняття, яке характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормальної виробничої діяльності комерційних та інших суб'єктів господарювання, доцільністю й ефективністю їх розміщення і використання, фінансовими взаємовідносинами із суб'єктами господарювання, платоспроможністю та фінансовою стійкістю.
Павленко О.І. [44]	Фінансовий стан – це реальна (на фіксований момент часу) та потенційна фінансова спроможність підприємства.
Поддєрьогін А.М. [47]	Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.
Савицька Г.В. [50]	Фінансовий стан підприємства – економічна категорія, яка відображає стан капіталу в процесі його кругообігу та спроможність суб'єкта до саморозвитку на фіксований момент часу.
Томілін О.О., Лесюк А.С. [54]	Фінансовий стан сільськогосподарського підприємства – економічна категорія, яка відображає наявність, розміщення та ефективне використання активів, власного і позичкового капіталу на конкретну дату.
Цал-Цалко Ю.С. [55]	Фінансовий стан підприємства відображає на певний момент рівень ефективності використання ресурсів у господарській діяльності, або, кажучи точніше, ефективність функціонування механізмів економічної системи.
Яцух О.О. [59]	Фінансовий стан підприємства характеризується структурою засобів (активів) і характером джерел їх формування (власного і позичкового капіталу, тобто пасивів

Прихильники першого підходу визначають фінансовий стан як рівень ефективності або збалансованості фінансових ресурсів на певний момент часу (Бланк І.О., Шеремет А.Д., Негашев Є.В., Цал-Цалко Ю.С.). Досить обґрунтованим є виділення у цих визначеннях конкретної дати, на яку проводиться оцінка фінансового стану.

Це пов'язане з тим, що форма 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан), яка є основою при здійсненні розрахунків, складається на певну дату і результати також можна оцінювати на цю дату.

До другого підходу можна віднести науковців, які трактують фінансовий стан як спроможність підприємства вести господарську діяльність (Білик М.Д., Бойчик І.М., Коломієць Н.О., Коломієць О.П.). Ми погоджуємося, що з одного боку фінансовий стан свідчить про спроможність підприємства здійснювати свою діяльність. Однак, таке визначення ґрунтовно не визна- чає певні характеристики фінансового стану суб'єкта господарювання.

До третього підходу належать вчені, що визначають фінансовий стан як комплексне поняття і надають йому ряд характеристик (Дем'яненко М. Я., Осмоловський В. В., Поддєрьогін А. М.). Цей підхід вважаємо одним з най- більш обґрунтованих, оскільки у трактуваннях міститься безпосередньо ознаки та напрями (або показники), що характеризують фінансовий стан.

Четвертий підхід до трактування фінансового стану зводиться до його визначення як економічної категорії (Савицька Г.В., Томілін О.О., Лесюк А.С.). Вважаємо цей підхід дещо суперечливим і таким, що вимагає більш детального обґрунтування, оскільки будь-яка економічна категорія є поняттям, проте не кожне поняття є економічною категорією.

Науковці, яких ми віднесли до п'ятого підходу, розглядають фінансовий стан як сукупність показників (Базілінська О.Я.). За нашою думкою як і у твердженні, зафіксованому у Положенні «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації» фінансовий стан можна охарактеризувати на базі певної сукупності показників, але він не є цією сукупністю.

Метою оцінки фінансового стану підприємства є розробка і реалізація заходів, спрямованих його зміцнення, нарощення потенціалу та розширення можливостей підприємства здійснювати господарську діяльність на основі підвищення рівня прибутковості.

Оцінка фінансового стану дозволяє встановити й охарактеризувати:

- ефективність фінансово-господарської діяльності підприємства в цілому, а також ефективність використання фінансових ресурсів зокрема;
- рівень кредитоспроможності підприємства як позичальника фінансових ресурсів для здійснення господарської діяльності;
- рівень підприємницького ризику щодо можливості погашення зобов'язань, здатність до нарощування активів, залучення інвестицій;
- основні пріоритети якісного планування, прогнозування, бюджетування;
- політику розподілу і використання прибутку для потреб суб'єкта господарювання;
- причини відповідних змін, а також тенденції і пріоритетні напрями розвитку підприємства за показниками його фінансового стану.

Інформація для оцінки фінансового стану міститься у відповідних формах фінансової звітності:

1. форма 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан).
2. Форма 2 «Звіт про фінансові результати» (Звіт про сукупний дохід).
3. Форма 3 «Звіт про рух грошових коштів».
4. Форма 4 «Звіт про власний капітал».
5. Примітки до річної фінансової звітності.

В цілому порядок оцінки фінансового стану підприємства може бути представлений такими чином.

По-перше, необхідно чітко визначити мету проведення оцінки фінансового стану підприємства, оскільки від неї буде залежати подальший вибір підходів щодо її здійснення.

По-друге, здійснюється збір інформації і обираються напрями оцінки й конкретні показники, що дозволять охарактеризувати фінансовий стан підприємства або його складові відповідно до поставленої мети.

По-третє, проводиться розрахунок показників та їх порівняння з нормативними значеннями.

По-четверте, проводиться ретельне вивчення основних причин змін тих чи інших показників та характеристика їх досягнутого рівня.

По-п'яте, виявляються резерви та обґрунтовуються заходи щодо зміцнення фінансового стану підприємства.

Класифікація груп, їх склад та методика розрахунку показників, які закріплені у нормативних документах різних міністерств і відомств, а також представлені у роботах науковців, істотно різняться, що обумовлює відсутність єдиного підходу до оцінки фінансового стану.

Методикою аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затвердженою Наказом Міністерства фінансів України № 170 від 14.02.2006 р. виділено такі основні компоненти фінансового аналізу діяльності підприємства:

– горизонтальний фінансовий аналіз, який проводиться з метою вивчення динаміки окремих фінансових показників, розрахованих за даними фінансової звітності за певний період часу;

– вертикальний фінансовий аналіз, який базується на порівнянні питомої ваги окремих структурних складових;

– порівняльний фінансовий аналіз, який проводиться для зіставлення планових та фактичних показників, фактичних і нормативних (галузевих, загальних) показників;

– аналіз фінансових коефіцієнтів, який полягає у зіставленні показників звітності та(або) фінансового плану з метою розрахунку коефіцієнтів: коефіцієнт платоспроможності (ліквідності), оцінки оборотності активів, фінансової стабільності підприємства тощо;

– факторний фінансовий аналіз, який проводиться для оцінки впливу окремих чинників на рівень відповідних результативних показників.

1.2 Основи управління фінансовим станом підприємства в умовах кризи

В умовах платіжної кризи в країні, коли зростає ймовірність порушення фінансового положення в результаті співробітництва з «проблемними» господарюючими суб'єктами, все більш необхідним для підприємств стає аналіз фінансового стану своїх ділових партнерів, як нинішніх, так і потенційних.

Для успішного функціонування підприємства велике значення має прийняття обґрунтованих економічних рішень на основі всебічного аналізу фінансового стану та якісної оцінки процесів фінансово-господарської діяльності. Значення аналізу фінансового стану підприємства зростає у зв'язку з тим, що його показники важливі не тільки для керуючих підприємства, але і для його існуючих та потенційних партнерів (кредиторів, клієнтів, постачальників та ін.).

Аналіз фінансового становища підприємства є складним та трудомістким видом діяльності, який характеризується двома основними аспектами: вибором методики аналізу, відповідної потребам конкретного користувача, та адекватністю інтерпретації користувачем показників фінансового стану підприємства.

Фінансовий стан підприємства є важливою характеристикою його ділової активності та надійності. Він визначає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал у діловому співробітництві, є гарантом ефективної діяльності, як самого підприємства, так і його партнерів. Однак стійке фінансове становище господарюючого суб'єкта зовсім не є подарунком долі, це результат вмілого керівництва, що ґрунтується на результатах аналізу фінансового становища. Аналіз фінансового становища підприємств повинен бути спрямований не тільки на оцінку поточної фінансової діяльності, а й на здійснення постійної роботи з покращення фінансового стану господарюючого

суб'єкта. Детальний аналіз фінансового стану дозволить виявити напрямки, за якими необхідно вести цю роботу, та відповідно до отриманих результатів аналізу можна відповісти на питання, які найважливіші способи покращення фінансового стану господарюючого суб'єкта у конкретний період його функціонування та які перспективи його фінансово-господарської діяльності.

Вітчизняний та зарубіжний досвід показує, що економічна ефективність діяльності господарюючих суб'єктів повинна вимірюватися не лише сумою доходу, отриманого від господарської діяльності, а й ефективністю здійснення економічних інтересів своїх працівників. У зв'язку з цим все економічні категорії, які властиві ринковим організаційно-правовим форма управління (прибутковість, рентабельність, платоспроможність, фінансова стійкість), однаково прийнятні та для господарюючих суб'єктів. Тому потрібно дієвий контроль результатів господарської діяльності підприємств, їх фінансового становища.

Фінансовий стан є комплексним поняттям, економічний зміст якого впливає з наявності та потоку фінансових ресурсів господарюючого суб'єкта, що знаходить відображення у бухгалтерському балансі.

Однак ці основні положення не завжди витримуються в наукових дослідження економістів, коли аналізують сутність та завдання фінансового аналізу.

Фінансовий стан підприємства є економічною категорією, що відображає стан капіталу в процесі його кругообігу та здатність суб'єкта господарювання до саморозвитку на фіксований момент часу, тобто. можливість фінансувати свою діяльність, і характеризується:

- забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування підприємства;
- доцільністю їх розміщення та ефективністю використання;
- фінансовими взаєминами з іншими юридичними та фізичними особами;
- платоспроможністю та фінансовою стійкістю.

Фінансовий стан залежить від:

- виконання виробничих планів,
- зниження собівартості продукції та збільшення прибутку;
- зростання ефективності виробництва, а також факторів, діючих у сфері обігу та пов'язаних з організацією обороту товарних та грошових фондів;
- покращення взаємозв'язків з постачальниками сировини та матеріалів, покупцями продукції, вдосконалення процесів реалізації та розрахунків.

Зміст, основна мета та завдання аналізу фінансового стану господарюючого суб'єкта:

- виявлення можливості підвищення ефективності його функціонування за допомогою раціональної фінансової політики;
- оцінка фінансових результатів та фінансового стану минулої діяльності суб'єкта, відображених на момент аналізу;
- оцінка майбутнього потенціалу підприємства, тобто, економічна діагностика господарської діяльності досліджуваного об'єкта;
- характеристика його фінансової конкурентоспроможності та виконання зобов'язань перед державою та іншими суб'єктами господарювання.

У процесі фінансової діяльності вирішується де, коли і як правильно використовувати фінансові ресурси для ефективного розвитку виробництва та отримання максимуму прибутку. Як свідчить вітчизняний та зарубіжний досвід, щоб вижити в умовах ринкової економіки та не допустити банкрутства підприємства, потрібно добре знати, як керувати фінансами, якою має бути структура капіталу за складом та джерелами освіти, яку частку мають займати кошти, а яку – позикові.

Слід оперувати такими поняттями ринкової економіки, як ділова активність, ліквідність, платоспроможність, кредитоспроможність підприємства, поріг рентабельності, запас фінансової стійкості (зона безпеки), ступінь ризику, ефект фінансового важеля та інші, а також систематично проводити їхній аналіз.

Джерелами для аналізу фінансово-господарської діяльності є дані оперативного та бухгалтерського обліку. Усіх користувачів звітності можна

згрупувати на кілька партнерських груп та відповідно до їх інтересами визначити об'єкт аналізу фінансового становища (табл. 1.2)

Таблиця 1.2

Визначення об'єкта аналізу фінансового стану відповідно інтересів всіх категорій користувачів

Партнерські групи	Вклад партнерської групи	Вимоги компенсації	Об'єкт фінансового аналізу
1. Власники	Власний капітал	Дивіденди	Фінансові результати та фінансова стійкість.
2. Інвестори, позикодавці	Позиковий капітал	Проценти на вкладений капітал	Кредитоспроможність
3. Керівники (адміністрація)	Знання справи та вміння керувати	Оплата праці та частка прибутку понад оклад	Усі сторони діяльності підприємства
4. Персонал	Приведення в дію засобів та предметів праці	Заробітня плата, премії, соціальні умови	Фінансові результати підприємства
5. Постачальники коштів та предметів праці	Забезпечення безперервності та ефективності процесу виробництва продукції	Договірна ціна	Платоспроможність
6. Покупці (клієнти)	Реалізація продукції	Договірна ціна	Фінансові результати підприємства
7. Податкові органи.	Послуги товариства	Своєчасна та повна оплата податків	Фінансові результати підприємства

Закони ринку, перед якими всі його учасники рівні, мають на увазі, що в умовах конкуренції виживають найсильніші. Ця «виживання» полягає у здібності суб'єктів ринку адаптуватися до змін зовнішніх умов їхнього функціонування. Чим більшими адаптивними здібностями володіє підприємство, тим воно стійкіше до впливу зазначених факторів.

Ці переваги полягають у низці таких ключових моментів, як:

– платоспроможність підприємства, що є зовнішнім проявом його фінансової стійкості;

– відсутність заборгованостей по оплаті праці (особливо в нинішніх умовах), що відіграє важливу роль, оскільки наявність реальних стимулів, гарна атмосфера у колективі тощо, істотно впливають на продуктивність праці;

– кредитоспроможність підприємства, що впливає з його фінансової стійкості;

– привабливість підприємства, як об'єкта інвестицій для потенційних інвесторів. Інвестори за наявності сприятливих, з їхньої точки зору, умов, також можуть прийняти рішення про додаткові інвестиції в це підприємство;

– ліквідність активів, тобто, маневреність ресурсів чи таке розміщення активів, що забезпечує можливість термінового їх перетворення на кошти на погашення поточних зобов'язань, а також для більш вигідних їх вкладень тощо.

Вітчизняний та зарубіжний досвід показує, що одним з основних завдань аналізу фінансового стану є дослідження показників, що характеризують фінансову стійкість. Вона визначається ступенем забезпечення запасів та витрат власними та позиковими джерелами їх формування, співвідношення обсягів власних та позикових коштів та характеризується системою абсолютних та відносних показників.

Фінансова стійкість:

– служить запорукою виживання та основою стабільності становища підприємства;

– є ймовірністю погіршення фінансового становища під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів;

– відображенням стабільного перевищення доходів над витратами;

– забезпечує вільне маневрування грошовими засобами підприємства та шляхом ефективного їх використання сприяє безперебійному процесу виробництва та продажу продукції.

Аналіз фінансового становища повинен дозволити практично в реальному масштабі часу приймати рішення щодо усунення негативного впливу зовнішніх та внутрішніх факторів.

Природно, що такі вимоги до аналізу можна реалізувати тільки в умовах розвинених інформаційно-керуючих систем та за наявності відповідного програмного забезпечення. Саме через систему комплексного аналізу фінансового стану можна перейти до розробки дієвої системи планування та прогнозування, рейтингової оцінки фінансового стану та інвестиційної привабливості підприємств, що є основою антикризового управління. Тому

керівники підприємств спільно з економістами, фінансистами, бухгалтерами, аудиторами повинні вводити на підприємствах систему комплексного аналізу фінансового стану як найважливішого елемента антикризового управління, відстежувати параметри та визначати тенденції розвитку, розробляти укрупнений прогноз.

1.3 Показники розвитку хімічної промисловості України в 2007-2021рр.

Станом 01.01.2022 кількість діючих хімічних підприємств становила 4009 підприємств, з яких 1791 підприємств - у виробництві хімічних речовин та хімічної продукції, 2218 підприємств – у виробництві пластмасових та гумових виробів.

Структурна частка хімічної продукції у переробній промисловості становить 7,8%, що свідчить про стабільність позицій галузевого виробництва у промисловій структурі України (рис.1.1).

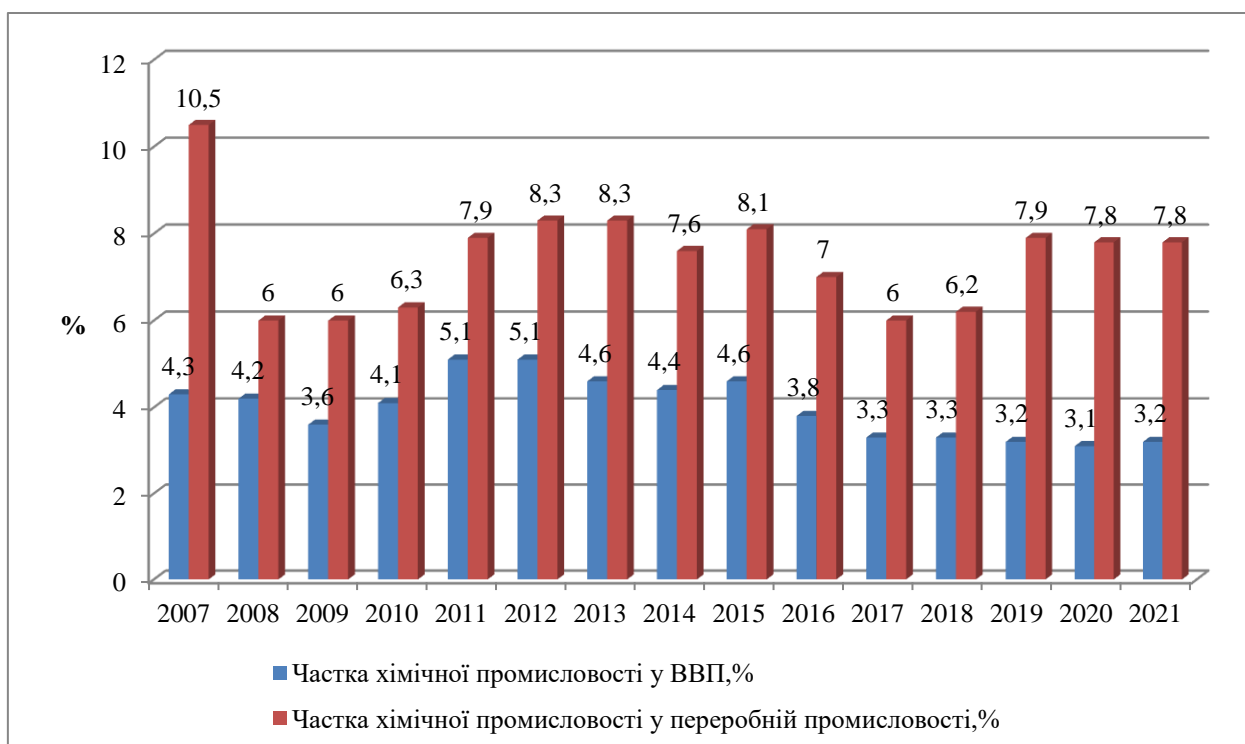


Рис.1.1. Частка хімічної промисловості в ВВП та в переробній промисловості

Хімічна галузь продовжує відігравати також значиму роль у міжгалузевому споживанні промислової продукції, про це свідчать дані, приведені на рис.1.2.

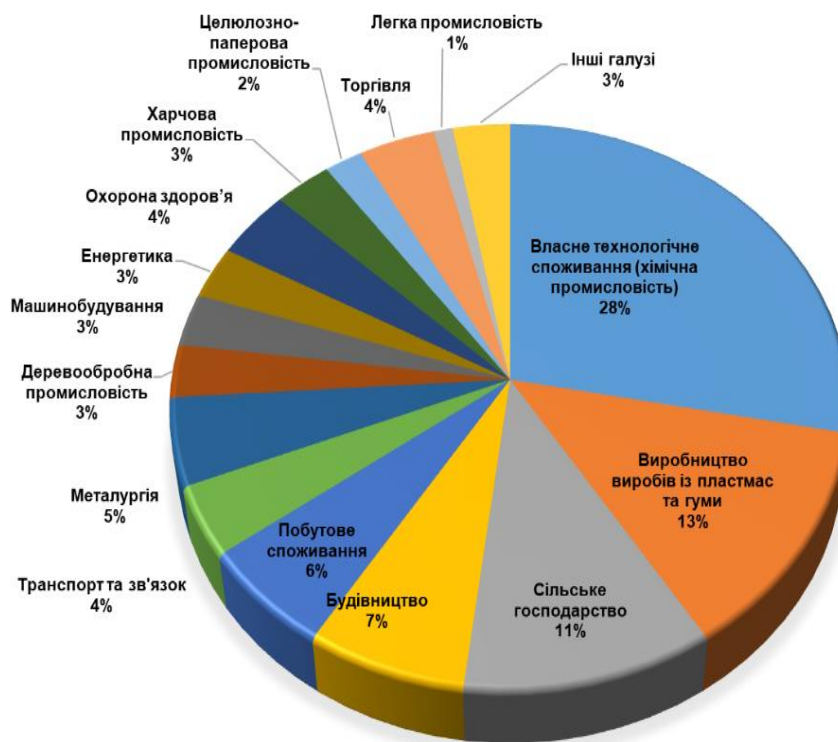


Рис.1.2.Міжгалузеве споживання вітчизняної хімічної продукції в 2021р.

В Україні у 2020 році даний показник дещо виріс та становить 5% (2,9% - виробництво хімічних речовин і хімічної продукції, 2,1% - виробництво гумових та пластмасових виробів). Ріст відбувся за рахунок структурної частки виробництва гумових та пластмасових виробів, цей показник становив у 2019 році – 2%.

Основні макропоказники функціонування галузі у доларовому еквіваленті в 2020 році були обумовлені у певній мірі інфляцією на фоні девальвації гривни, зміною цінових індикаторів, диспропорцією індексів цін виробників хімічної продукції, яка реалізується в межах та за межами України.

Загалом у 2020 році значний вплив на стан галузі мало поєднання стагнаційних та інфляційних процесів (індекс цін на хімічні речовини та хімічну продукцію склав у грудні 2020 року до грудня попереднього року 120,9% і це найвищий індекс цін на галузеву продукцію за останні три роки).

Тим самим у 2020 році у макроекономічному зрізі найвідчутніше проявили себе стагфляційні процеси, хоча в цілому річний індекс цін на промислову продукцію у виробництві хімічних речовин та хімічної продукції не був критичним та становив 102,8%.

Основні індикативні показники функціонування хімічної галузі в 2011-2021 рр. приведені на рис.1.3.

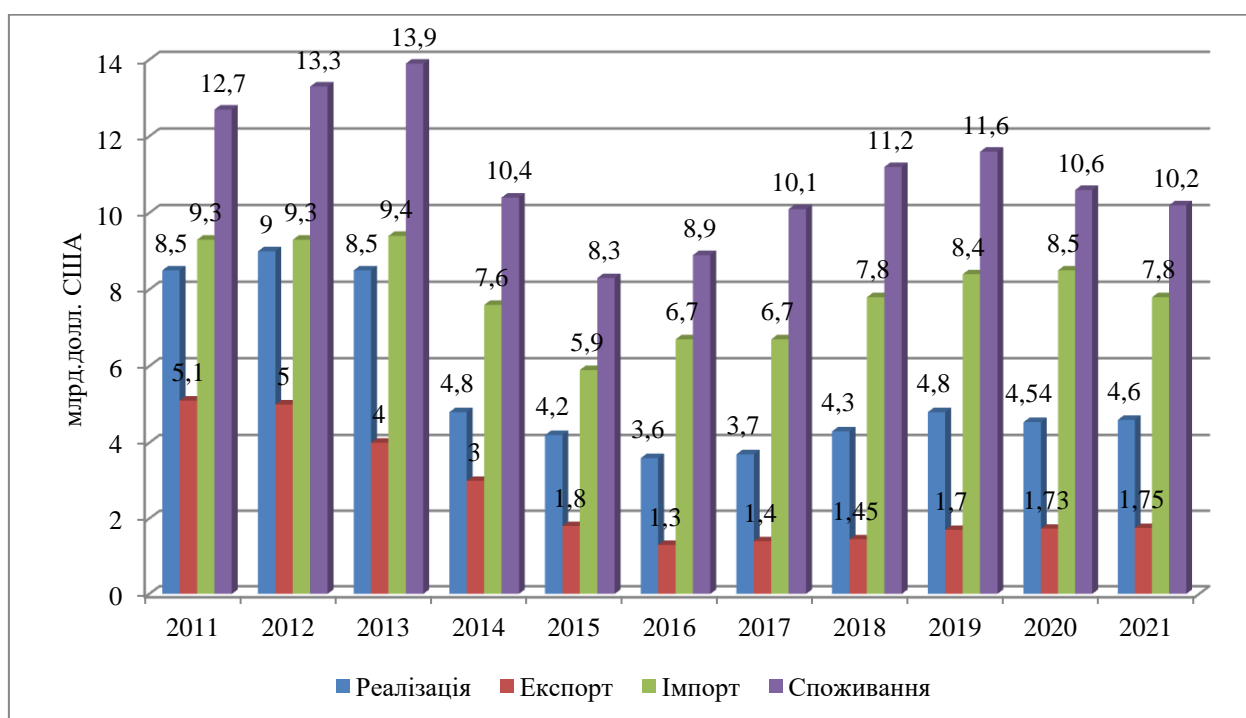


Рис.1.3. Основні індикативні показники розвитку хімічної промисловості України в 2011-2021рр.

Водночас можна констатувати, що баланс виробництва та споживання хімічної продукції в Україні в 2020 році утримався у певній мірі за рахунок росту вартісних показників експорту в деяких сегментах (насамперед, мінеральних добрив) та стабільних обсягів відвантаження хімічної продукції

вітчизняного виробництва на внутрішній товарний ринок. В якості підтвердження слід навести показник індексу цін на виробників хімічної продукції за межі України, який становив у річному вимірі 114%.

Ключові показники функціонування хімічної промисловості України в 2008-2021 рр. приведені в тбл.1.2 Вони підтверджують загальні стагнаційні процеси у галузевому виробництві з певними ознаками локальних покращень, які поки що не набули системного характеру.

Водночас можна констатувати, що за рахунок високого рівня диверсифікованості номенклатури товарної хімічної продукції та стабільного внутрішнього споживання в частині сегментів внутрішнього товарного ринку, хімічна галузь в 2021 році утримала свої позиції, не допустивши спаду по основним показникам функціонування галузі, незважаючи на пандемію та триваючі процеси економічної кризи.

Загалом стагнація хімічного виробництва продовжується, як в цілому, так і у секторальному вимірі (окрім відновлювального росту у виробництві продукції основної хімії, азотних добрив, окремих видів первинних пластмас, гумових виробів, виробів із пластмас). Позитивні зрушення є локальними та нестійкими.

Проведений аналіз показує, що упродовж 2021 року динаміка секторальних індексів галузевого виробництва була вкрай нестійкою та «рваною». Про це свідчать дані, приведені на рис.1.1

Найвищу (хоча і нестійку) динаміку росту індексу товарного виробництва (від 100 до 180%) показав сектор гумових виробів, в основному за рахунок низької статистичної бази та тривалого зниження обсягів виробництва товарної продукції в попередні роки.

У секторах виробництва хімічних речовин та хімічної продукції найбільший діапазон зміни індексів товарного виробництва спостерігався у секторах основної хімії, добрив та первинних пластмас, а також виробництві пестицидів і інших агрохімікатів та лакофарбової продукції.

**Ключові показники функціонування хімічної промисловості України
в 2008-2021 рр.**

Найменування показника	2008	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Обсяги виробництва хімічної продукції, млрд. грн/млрд. дол. США	x	x	x	86,2	85,6	115,9	108,5	120,9	143,1	147,7	154,7	188
	x	x	x	10,3	7,2	5,31	4,25	4,55	5,26	5,71	5,74	6,9
Обсяги реалізації хімічної продукції (без ПДВ, акцизу), млрд. грн/млрд. дол. США	55,5	62,3	72,3	67,7	69,1	92,2	90,7	98,1	116,6	123,0	122,5	174
	10,5	7,8	9,0	8,5	5,8	4,22	3,6	3,7	4,3	4,8	4,56	6,2
Частка хімічної продукції у промисловому виробництві, %	6,1	6,3	6,2	6,1	5,8	5,1	5,3	4,7	4,8	4,9	5,0	4,8
Частка експорту ХП в реалізації продукції, %	55	47	55,2	47	46	43	36	39,2	37,2	35,4	37,4	42
Обсяг внутрішнього товарного ринку хімічної продукції, млрд. дол. США (у цінах поточного року)	13,1	12,1	13,5	13,7	10,8	9,6	9,2	10,1	11,2	11,6	10,6	14,6
Частка імпорту ХП на внутрішньому товарному ринку, %	64	66	70	67	71	75	75	77	75	73	74	75
Частка хімічної продукції вітчизняного виробництва на внутрішньому товарному ринку, %	36	34	30	33	29	25	25	23	25	27	26	25
Інвестиції в ОК, млн. дол. США	636	690	563	590	252	121	142	201	179	176	167	170
Кількість суб'єктів господарювання (великі, середні підприємства), од.	-	457	471	449	382	366	326	381	390	401	335	385
Кількість суб'єктів господарювання (малі, мікро-підприємства), од.	-	5597	5162	5647	5771	5900	5410	5895	5990	6100	5348	5780
Кількість працюючих, тис. осіб промислового персоналу	175	169	163.6	164	127	118	109.5	110	113	113	110	113.7
]Продуктивність праці, тис.дол. США/прац.	41	37	55	52	46	36	32	34	8	38	45	58,3

Загалом тренд, починаючи з другого кварталу, набув нестійкої динаміки у більшості секторів, насамперед в секторах, виробництво продукції яких пов'язане з ростом цін на енергоносії, зокрема, природний газ.

Можна констатувати, що, починаючи з 2017 року, індекс виробництва хімічних речовин та хімічної продукції після тривалого спаду в 2012-2015 рр. випереджав ріст індексів виробництва пластмасових та гумових виробів та інших секторів перероблення.

Водночас у 2021 році вперше за останні роки індекси виробництва гумових та пластмасових виробів набули паритетного зростання (відповідно 116,3% та 102,0% за підсумками 2021 р.). Індекс виробництва хімічних речовин та хімічної продукції за підсумками року становив 98,8% та суттєво знизився порівняно з попереднім роком (2020 р. – 105,1%).

Загальна динаміка індексів виробництва хімічної продукції в Україні в 2007-2021 рр. показана на рис.1.4.

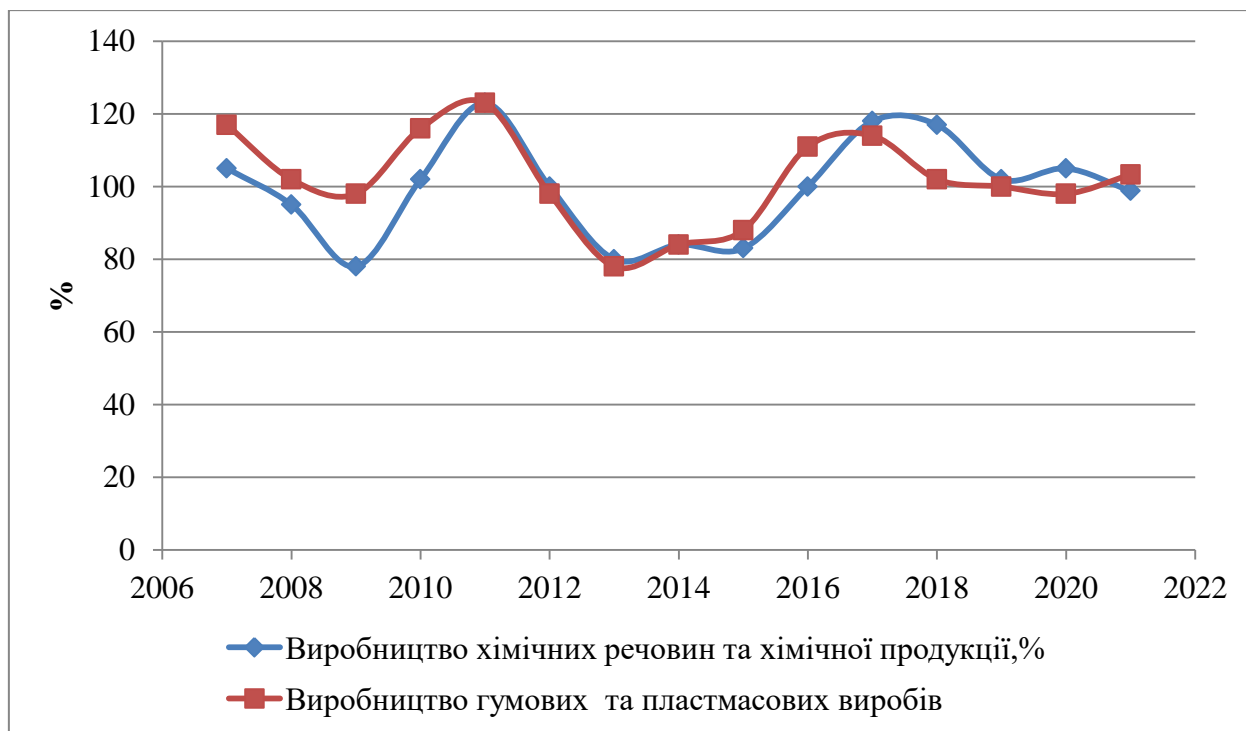


Рис.1.4. Індекси виробництва хімічної продукції в 2007-2021рр.

У цілому результати функціонування хімічної промисловості України за підсумками роботи в 2021 році виглядають досить неоднозначними порівняно з

попереднім роком та іншими галузями переробної промисловості. Водночас слід констатувати, що своєрідною «подушкою», яка утримала статистичні показники галузі від падіння, у 2021 році було стабільне виробництво продукції основної хімії та первинних пластмас (пропілену, ПВХ-С, поліетилену), стабільний випуск азотних та комплексних добрив (окрім карбаміду та сульфату амонію), відносна стабільність виробництва пластмасових виробів в останні роки. У певній мірі, в 2021 році в деяких секторах спрацював фактор низької статистичної бази, хоча його дія вже дещо ослабла та не так відчутно відбивається на індексах товарного виробництва.

Разом з тим, поєднання стагнації та стабільності виробництва в окремих секторах хімічної промисловості з точковим ростом у 2021 році супроводжувалось значним збільшенням товарних запасів продукції на кінець року, яке ще більше посилилось на початок 2022 року (по окремим товарним позиціям цей показник виріс у січні 2022 року до 60-70% та більше місячних обсягів виробництва).

Така тенденція свідчить про нестійкість попиту (у певній мірі така волативність обумовлена сезонним чинником, ростом цін, карантинними обмеженнями, курсовими «ямами» тощо), скороченням обсягів реалізації продукції, досить уповільненим та вузькотоварним відновленням експорту хімічної продукції, традиційно високим рівнем конкуренції на внутрішньому товарному ринку тощо.

Загалом посилений вплив на індекси товарного виробництва у 2021 році мали інфляційні процеси, зокрема, фронтальний, хоча неоднорідний за динамікою, ріст середніх відпускних промислових цін на хімічну продукцію, середній рівень яких склав за підсумками року від 130% (гумові та пластмасові вироби) до 156% (хімічні речовини та хімічна продукція).

Секторальні індекси виробництва свідчать про продовження стагнаційних процесів у більшості секторів та відновлення спаду обсягів виробництва продукції у секторі основної хімії у другій половині 2021 року. Про це свідчать дані, приведені на рис.1.5.

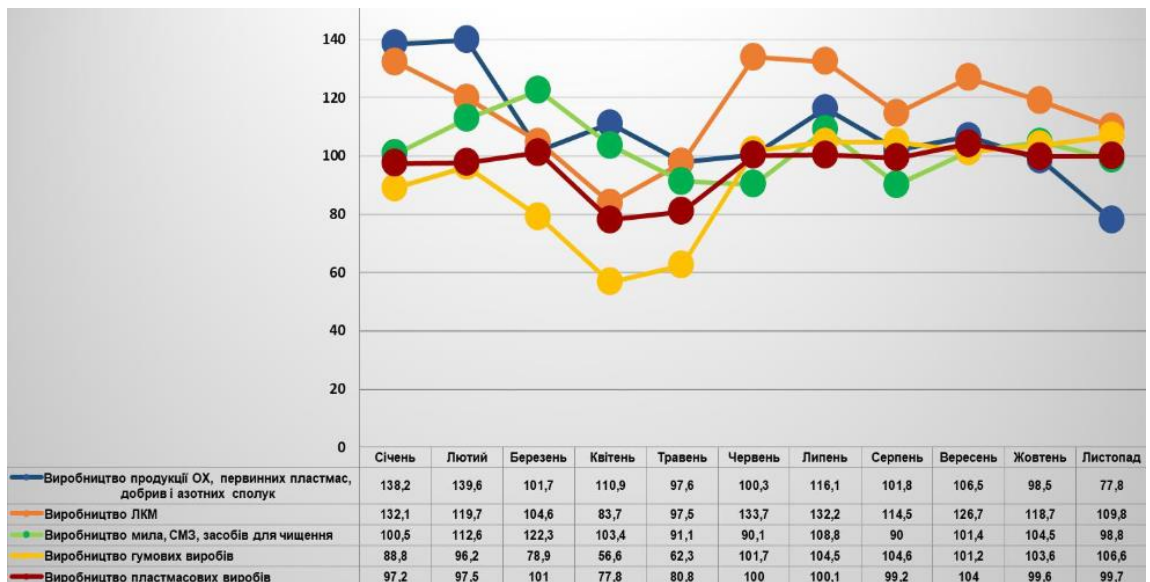


Рис.1.5. Секторальна динаміка виробництва хімічної промисловості в 2021р.

Підприємства галузі переважної частини секторів у 2021 році адаптувалися до карантинних обмежень та відновили випуск товарної продукції на рівні, близькому до аналогічного періоду 2019-2020 рр. Деякі сектори подолали спадний рівень, який спостерігався у виробництві товарної продукції в 2020 році та в попередні роки. Це стосується, насамперед, секторів виробництва лакофарбової продукції, гумових виробів.

Водночас найбільш значимим фактором змін у товарному виробництві в хімічній промисловості у вартісних показниках став фактор росту цін на сировину, напівсировину, енергоносії та комунальні тарифи, особливо в секторах, де природний газ є технологічною сировиною (синтетичний аміак, переважна більшість азотних добрив) та виробничі витрати на закупівлю природного газу становлять до 85-90% собівартості товарної продукції.

З іншого боку, можна однозначно констатувати зміну секторальних пропорцій у виробництві та реалізації хімічної продукції, яка відбулася в національній хімічній промисловості упродовж останніх років. Так, зокрема, починаючи з 2018 року, обсяги реалізації хімічних речовин та хімічної продукції відновили свої позиції у структурі реалізації товарної продукції на

фоні досить стабільної динаміки випуску та реалізації продукції в сегменті пластмасових виробів.

У 2021 році спостерігався паритетний ріст обсягів реалізації продукції в названих секторах, хоча динаміку росту товарної реалізації визначали дещо різні ціноутворюючі чинники, враховуючи рівень більш високої добавленої вартості у виробництві пластмасових виробів та меншу і більш опосередковану залежність даного сектору від росту цін на природний газ

Висновки до розділу 1

На основі інформації першого розділу можна зробити наступні висновки:

1. Сутність фінансового стану підприємств неодноразово намагалися охарактеризувати у своїх працях зарубіжні та вітчизняні вчені, однак єдиної думки не існує до нині.

2. Метою оцінки фінансового стану підприємства є розробка і реалізація заходів, спрямованих його зміцнення, нарощення потенціалу та розширення можливостей підприємства здійснювати господарську діяльність на основі підвищення рівня прибутковості.

3. Аналіз фінансового становища підприємства є складним та трудомістким видом діяльності, який характеризується двома основними аспектами: вибором методики аналізу, відповідної потребам конкретного користувача, та адекватністю інтерпретації користувачем показників фінансового стану підприємства.

4. Кількість діючих хімічних підприємств на початок 2022 р. становила 4009 підприємств, з яких 1791 підприємств - у виробництві хімічних речовин та хімічної продукції, 2218 підприємств – у виробництві пластмасових та гумових виробів. Структурна частка хімічної продукції у переробній промисловості становить 7,8%, що свідчить про стабільність позицій галузевого виробництва у промисловій структурі України. Хімічна галузь продовжує відігравати також значиму роль у міжгалузевому споживанні промислової продукції.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПрАТ “ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ”

2.1 Організаційно – економічна характеристика ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”

Приватне акціонерне товариство "Запорізький абразивний комбінат" - єдиний виробник шліфувальних матеріалів в Україні та один з найбільших виробників абразивів у Східній Європі.

ПрАТ "Запоріжабразив" володіє потужним виробничим потенціалом і виробляє продукцію на основі сучасних технологій.

Продукція підприємства:

- шліфувальні матеріали з електрокорунду нормального у вигляді зерна, порошків, мікропорошків;
- шліфувальні матеріали з карбїду кремнію чорного у вигляді зерна, порошків, мікропорошків і спеціальних вогнетривких фракцій;
- карбїд кремнію металургійної якості у вигляді фракцій;
- тугоплавкі матеріали: карбїд бору, в тому числі для атомної промисловості; нітрид бору, в тому числі косметичної якості;
- відрізні та зачисні армовані круги на бакелітовій зв'язці;
- абразивний інструмент на керамічній і бакелітовій зв'язці, в тому числі спеціальні круги для шліфування куль шарикопідшипників, спеціальні круги на бакелітовій зв'язці для торцевого шліфування типів ПН і ПНР;
- шліфувальна шкурка і вироби з неї, в тому числі круги шліфувальні пелюсткові радіальні типу КШП; круги шліфувальні пелюсткові торцеві типу КПТ (Флеп-диски);
- керамічні зв'язки для абразивного інструменту.

Обсяги виробництва в 2020р.:

1. Шліфувальні матеріали з електрокорунду нормального - 37013,4 т на суму 821950,9 тис. грн.

2. Шліфувальні матеріали з карбїду кремнію чорного - 18345 т на суму 512064 тис. грн.

3. Абразивний інструмент на керамічній та бакелітовій зв'язці - 3653,966 т на суму 236917,1 тис. грн.

Найбільшими покупцями абразивних матеріалів ПрАТ "Запоріжабразив" в 2021 році були- у країнах далекого зарубіжжя: Q.S.ABRASIVI MARENGO S.R.L.; IMEXCO-MINERALS GMBN; KORUND BENATKY S.R.O. ; FITCHEL D.O.O BEOGRAD; ФІРМА Koltex Color та ін.

Для продажу по території України, а також в країни близького та далекого зарубіжжя, з великими кінцевими споживачами укладаються прямі контракти, а з рештою клієнтів використовується дилерська мережа (Україна), або поставки здійснюються через оптових покупців (далеке зарубіжжя).

Джерела сировини:"Demireller", Турція (боксити), "Elmin Vauxites S.A.", Греція (боксити), "Steuermann mbH", Австрія (нафтококс), "Ab Etiproducts Oy", Фінляндія (борна кислота), "Nenan Huixin Import & Export Trade Co Ltd", Китай (карбїд кремнію зелений).

За 2021 рік значно зросли ціни на енергоресурсі через що змінилися ціни на сировину.

В Україні немає аналогів ПрАТ "Запорізький абразивний комбінат" з виробництва електрокорунду нормального, карбїду кремнію та карбїду бору.

Результати аналізу фінансово-економічних показників діяльності ПрАТ "Запорізький абразивний комбінат" за період 2019-2021 рр. наведено в табл. 2.1.

Як видно з наведеної інформації в табл. 2.1, на ПрАТ "Запорізький абразивний комбінат" за період 2019-2021 рр. спостерігається нестійка тенденція щодо зміни обсягів реалізації продукції.

Таблиця 2.1

**Основні фінансово-економічні показники ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”
за 2019 – 2021 рр.**

Показники	Одиниця виміру	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Зміни за 2019-2020рр.		Зміни за 2020-2021рр.	
					Відхилення від рівня 2019 р., ±	Темп росту у% до рівня 2019 р.	Відхилення від рівня 2020 р., ±	Темп росту у% до рівня 2020 р.
Чистий дохід від реалізації продукції	тис. грн.	1291148	1020192	1732021	-270976	79,01	711849	169,78
Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	1091659	846963	1411819	-244696	77,58	564856	166,69
Валовий прибуток	тис. грн.	199489	173209	320202	-26280	86,83	146993	184,86
Фінансові результати від операційної діяльності	тис. грн.	5266	7300	56607	2034	138,63	49307	775,44
Чистий прибуток	тис. грн.	-2022	3183	44169	5205	-157,42	40986	1387,65
Середньорічна вартість активів	тис. грн.	776928	812910	859739	35982	104,63	46829	105,76
Середньорічна вартість необоротних активів	тис. грн.	254925	262476	270422	7551	102,96	7946	103,03
Середньорічна вартість оборотних активів	тис. грн.	522003	550434	589317	28431	105,45	38883	107,06
Витрати на 1 грн. реалізованої продукції	коп.	84,55	83,02	81,51	-1,53	98,19	-1,51	98,18
Рентабельність (збитковість) активів	%	-0,16	0,31	2,55	0,47	-199,23	2,24	817,34
Середньоспискова чисельність працівників	чол.	1430	1352	1386	-78	94,55	34	102,51
Фонд оплати праці	тис. грн.	203205	176305	272145	-26900	86,76	95840	154,36
Середньомісячна заробітна плата	грн.	11841,78	10866,93	16362,73	-974,86	91,77	5495,81	150,57

Чистий дохід від реалізації продукції за період 2019-2020 рр. зменшився на 270976 тис.грн., темп росту склав 79,01 %. Реалізована продукція за 2020 рік склала 1020192 тис.грн. проти 1291148 тис.грн за 2019 рік відхилення 20,99%. Чистий прибуток за період 2019-2020 рр. збільшився на 5205 тис.грн., та досяг рівня на 3183 тис.грн. (в 2019 р. збиток дорівнював 2022 тис.грн.).

Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу в 2019 р. складала 1430 осіб, а в 2020 р. зменшилась до 1352 осіб.

Фонд оплати праці промислово-виробничого персоналу за 2020 рік склав 176305 тис.грн., проти 203205 тис.грн. за 2019 рік., від'ємне відхилення складає 13,24 %.

Середня заробітна плата штатних працівників у 2020 році склала 10866,93 грн. проти 11841,78 грн. за 2019 рік, що склало 91,77 %.

Собівартість реалізованої продукції протягом 2020 р. зменшилась на 244696 тис.грн. за рахунок зменшення фізичного обсягу реалізації та зменшення витрат на 1 грн. товарної продукції на 1,53 коп.

У 2019 р. обсяг середньорічна вартість активів становила 776928 тис.грн. а вже в 2020 р. – 812910 тис.грн., зростання на протязі 2020 р., склало 35982 тис.грн., темп приросту склав 4,63%.

У 2019 р. обсяг середньорічна вартість необоротних активів становила 254925 тис.грн. а вже в 2020 р. – 262476 тис.грн., зростання на протязі 2020 р., склало 7551 тис.грн., темп приросту склав 2,96%.

У 2019 р. обсяг середньорічна вартість оборотних активів становила 522003 тис.грн. а вже в 2020 р. – 550434 тис.грн., збільшення на протязі 2020 р., склало 28431 тис.грн., темп приросту склав 5,45%.

Чистий дохід від реалізації продукції за період 2020-2021 рр. збільшився на 711849 тис.грн., темп росту склав 69,78%. Чистий прибуток за період 2020-2021 рр. збільшився на 40986 тис.грн., та досяг рівня на 44169 тис.грн.

Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу в 2020 р. складала 1352 осіб, а в 2021 р. зросла до 1386 осіб.

Фонд оплати праці промислово-виробничого персоналу за 2021 рік склав 272145 тис.грн., проти 176305 тис.грн. за 2020 рік., відхилення складають 2,51%.

Середня заробітна плата штатних працівників у 2021 році склала 16362,73 грн. проти 10866,93 грн. за 2020 рік, що склало 50,57 %.

У 2020 р. обсяг середньорічна вартість активів становив 812910 тис.грн. а вже в 2021 р. – 859739 тис.грн., зростання на протязі 2021 р., склало 46829 тис.грн., темп приросту склав 5,76%.

У 2020 р. обсяг середньорічна вартість необоротних активів становила 262476 тис.грн. а вже в 2021 р. – 270422 тис.грн., зростання на протязі 2021 р., склало 7946 тис.грн., темп росту склав 3,03%.

У 2020 р. обсяг середньорічна вартість оборотних активів становила 550434 тис.грн. а вже в 2021 р. – 589317 тис.грн., зростання на протязі 2021 р., склало 38883 тис.грн., темп росту склав 7,06%.

Динаміку показників результату діяльності підприємства представлено на рис. 2.1.

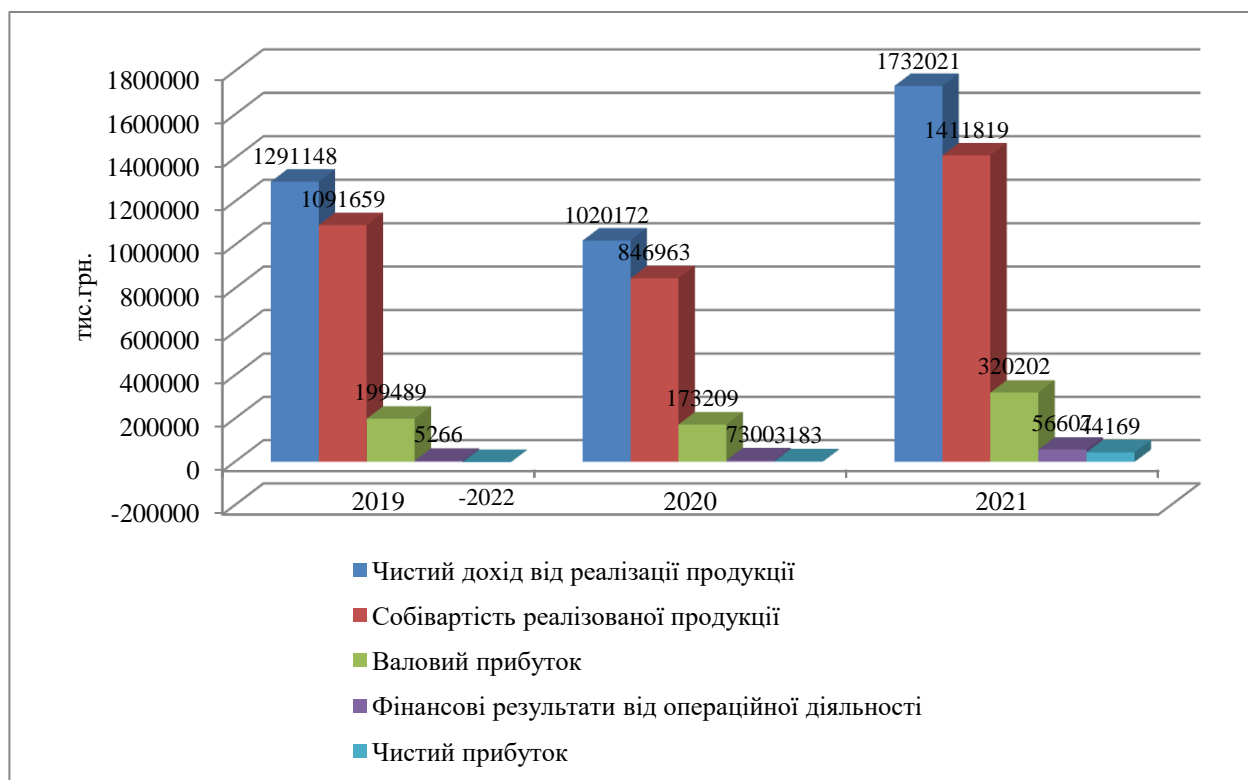


Рис. 2.1. Динаміка доходів та прибутку ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” за 2019 – 2021 рр.

Фінансові результати ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” протягом 2020 – 2021 рр. мали позитивне значення, тобто діяльність підприємства за всіма видами була прибутковою, та розмір прибутку суттєво зріс в 2021р.

2.2 Аналіз джерел формування капіталу ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”

Дослідження фінансових ресурсів підприємства проведемо за допомогою вертикального та горизонтального аналізу. Для цього треба сформуванати порівняльний аналітичний баланс. Щоб отримати порівняльний аналітичний баланс, треба вихідний баланс доповнити показниками структури, абсолютної та структурної динаміки вкладень (активи) і джерел коштів (пасиви) підприємства за звітний період. Аналіз складу та структури капіталу ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2019-2021 рр. приведено в табл. 2.2-2.4.

За результатами аналізу даних, наведених у табл. 2.2 простежується:

– збільшення загальної вартості капіталу підприємства в 2019 р. на 9,26 % (71964 тис.грн.) порівняно з 01.01.2019 р.;

– збільшення загальної вартості власного капіталу підприємства в 2019 р. на 52,76 % (200321 тис.грн.) порівняно з 01.01.2019 р.;

– збільшення загальної вартості довгострокових зобов'язань підприємства в 2019 р. на 39,61% (5421тис.грн.) порівняно з 01.01.2019 р.;

– зменшення загальної вартості поточних зобов'язань підприємства в 2019 р. на 34,88% (133778 тис.грн.) порівняно з 01.01.2019 р.

В структурі капіталу підприємства значну частину займали:

– складові власного капіталу підприємства: на 01.01.2019 – 48,87%, на 31.12.2019 – 68,33%;

– довгострокові зобов'язання: на 01.01.2019 -1,76 %, на 31.12.2019 – 2,25%;

Таблиця 2.2

Аналіз складу та структури капіталу ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2019 р.

Джерела капіталу	01.01.2019		31.12.2019		Зміни за 2019 рік		Темп росту,%
	тис.грн.	структура, %	тис.грн.	структура, %	тис.грн.	структура, %	
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	1511	0,19	6350	0,75	4839,00	0,55	420,25
Додатковий капітал	0	0,00	191888	22,60	191888,00	22,60	-
Резервний капітал	7957	1,02	12175	1,43	4218,00	0,41	153,01
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	370461	47,68	369623	43,54	-838,00	-4,14	99,77
Вилучений капітал	214	0,03	0	0,00	-214,00	-0,03	-
Усього за розділом I	379715	48,87	580036	68,33	200321,00	19,45	152,76
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Інші довгострокові зобов'язання	6214	0,80	6961	0,82	747,00	0,02	112,02
Довгострокові забезпечення	7473	0,96	12147	1,43	4674,00	0,47	162,55
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	4969	0,64	5788	0,68	819,00	0,04	116,48
Усього за розділом II	13687	1,76	19108	2,25	5421,00	0,49	139,61
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків	66464	8,55	43114	5,08	-23350,00	-3,48	64,87
Поточна кредиторська заборгованість за:	2311	0,30	1750	0,21	-561,00	-0,09	75,72
товари, роботи, послуги	173711	22,36	175672	20,69	1961,00	-1,66	101,13

Продовження табл.2.2

1	2	3	4	5	6	7	8
розрахунками з бюджетом	6835	0,88	1684	0,20	-5151,00	-0,68	24,64
розрахунками зі страхування	113	0,01	95	0,01	-18,00	0,00	84,07
розрахунками з оплати праці	7352	0,95	6175	0,73	-1177,00	-0,22	83,99
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	114793	14,78	7939	0,94	-106854,00	-13,84	6,92
Поточні забезпечення	10988	1,41	12279	1,45	1291,00	0,03	111,75
Інші поточні зобов'язання	959	0,12	1040	0,12	81,00	0,00	108,45
Усього за розділом III	383526	49,36	249748	29,42	-133778,00	-19,94	65,12
Баланс	776928	100,00	848892	100,00	71964,00	0,00	109,26

Таблиця 2.3

Аналіз складу та структури капіталу ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2020 р.

Джерела капіталу	01.01.2020		31.12.2020		Зміни за 2020 рік		Темп росту,%
	тис.грн.	структура, %	тис.грн.	структура, %	тис.грн.	структура, %	
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	6350	0,75	6350	0,73	0,00	-0,02	100,00
Додатковий капітал	191888	22,60	191888	22,04	0,00	-0,56	100,00
Резервний капітал	12175	1,43	12175	1,40	0,00	-0,04	100,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	369623	43,54	337855	38,81	-31768,00	-4,73	91,41
Усього за розділом I	580036	68,33	548268	62,98	-31768,00	-5,35	94,52
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Інші довгострокові зобов'язання	6961	0,82	1133	0,13	-5828,00	-0,69	16,28
Довгострокові забезпечення	12147	1,43	18852	2,17	6705,00	0,73	155,20
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	5788	0,68	7043	0,81	1255,00	0,13	121,68
Усього за розділом II	19108	2,25	19985	2,30	877,00	0,04	104,59
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків	43114	5,08	25165	2,89	-17949,00	-2,19	58,37
Поточна кредиторська заборгованість за:	1750	0,21	4169	0,48	2419,00	0,27	238,23
товари, роботи, послуги	175672	20,69	224500	25,79	48828,00	5,09	127,79
розрахунками з бюджетом	1684	0,20	3753	0,43	2069,00	0,23	222,86
розрахунками зі страхування	95	0,01	666	0,08	571,00	0,07	701,05
розрахунками з оплати праці	6175	0,73	8307	0,95	2132,00	0,23	134,53
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	7939	0,94	4723	0,54	-3216,00	-0,39	59,49
Поточні забезпечення	12279	1,45	10820	1,24	-1459,00	-0,20	88,12
Інші поточні зобов'язання	1040	0,12	20230	2,32	19190,00	2,20	1945,19
Усього за розділом III	249748	29,42	302333	34,73	52585,00	5,31	121,06
Баланс	848892	100,00	870586	100,00	21694,00	0,00	102,56

– поточні зобов'язання: на 01.01.2019 -49,36%, на 31.12.2019 – 29,42%.

Таким чином, в 2019 р. спостерігається значне (зростання частки власного капіталу та зменшення частки довгострокового та короткострокового залученого капіталу) покращення структури капіталу підприємства.

За результатами аналізу даних, наведених у табл. 2.3 простежується:

– збільшення загальної вартості капіталу підприємства в 2020 р. на 2,56 % (21694 тис.грн.) порівняно з 01.01.2020 р.;

– зменшення загальної вартості власного капіталу підприємства в 2020 р. на 5,48% (31768 тис.грн.) порівняно з 01.01.2020 р.;

– збільшення загальної вартості довгострокових зобов'язань підприємства в 2020 р. на 4,59% (877 тис.грн.) порівняно з 01.01.2020 р.;

– збільшення загальної вартості поточних зобов'язань підприємства в 2020 р. на 21,06% (52585 тис.грн.) порівняно з 01.01.2020 р.

В структурі капіталу підприємства значну частину займали:

– складові власного капіталу підприємства: на 01.01.2020-68,33%, на 31.12.2020 – 62,98%;

– довгострокові зобов'язання: на 01.01.2020 – 2,25%, на 31.12.2020 – 2,3%;

– поточні зобов'язання: на 01.01.2020–29,42%, на 31.12.2020 – 34,73%.

Таким чином, в 2020 р. спостерігається значне (зменшення частки власного капіталу та збільшення частки залученого капіталу) погіршення структури капіталу підприємства.

За результатами аналізу даних, наведених у табл. 2.4 простежується:

– збільшення загальної вартості капіталу підприємства в 2021 р. на 12,24 % (106556 тис.грн.) порівняно з 01.01.2021 р.;

– збільшення загальної вартості власного капіталу підприємства в 2021 р. на 7,17% (39335 тис.грн.) порівняно з 01.01.2021 р.;

– збільшення загальної вартості довгострокових зобов'язань підприємства в 2021 р. на 11,1% (2219 тис.грн.) порівняно з 01.01.2021 р.;

Таблиця 2.4

Аналіз складу та структури капіталу ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2021 р.

Джерела капіталу	01.01.2021		31.12.2021		Зміни за 2021 рік		Темп росту,%
	тис.грн.	структура, %	тис.грн.	структура, %	тис.грн.	структура, %	
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Власний капітал							
Зареєстрований (пайовий) капітал	6350	0,73	6350	0,65	0,00	-0,08	100,00
Додатковий капітал	191888	22,04	191888	19,64	0,00	-2,40	100,00
Резервний капітал	12175	1,40	12175	1,25	0,00	-0,15	100,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	337855	38,81	377190	38,60	39335,00	-0,21	111,64
Усього за розділом I	548268	62,98	587603	60,13	39335,00	-2,84	107,17
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
Інші довгострокові зобов'язання	1133	0,13	0	0,00	-1133,00	-0,13	0,00
Довгострокові забезпечення	18852	2,17	22204	2,27	3352,00	0,11	117,78
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	7043	0,81	10395	1,06	3352,00	0,25	147,59
Усього за розділом II	19985	2,30	22204	2,27	2219,00	-0,02	111,10
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків	25165	2,89	0	0	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:	4169	0,48	1133	0,12	-3036,00	-0,36	27,18
товари, роботи, послуги	224500	25,79	321853	32,94	97353,00	7,15	143,36
розрахунками з бюджетом	3753	0,43	2141	0,22	-1612,00	-0,21	57,05
розрахунками зі страхування	666	0,08	1123	0,11	457,00	0,04	168,62
розрахунками з оплати праці	8307	0,95	16910	1,73	8603,00	0,78	203,56
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	4723	0,54	10150	1,04	5427,00	0,50	214,91
Поточні забезпечення	10820	1,24	13441	1,38	2621,00	0,13	124,22
Інші поточні зобов'язання	20230	2,32	584	0,06	-19646,00	-2,26	2,89
Усього за розділом III	302333	34,73	367335	37,59	65002,00	2,87	121,50
Баланс	870586	100,00	977142	100,00	106556,0	0,00	112,24

– збільшення загальної вартості поточних зобов'язань підприємства в 2021 р. на 21,5% (65002тис.грн.) порівняно з 01.01.2021 р.

В структурі капіталу підприємства значну частину займали:

- складові власного капіталу підприємства: на 01.01.2021-62,98 %, на 31.12.2021 – 60,13%;
- довгострокові зобов'язання та забезпечення: на 01.01.2021 –2,3%, на 31.12.2021 – 2,27%;
- поточні зобов'язання: на 01.01.2021-34,73%, на 31.12.2021 – 37,59%.

Структуру джерел фінансування діяльності ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” наведено на рис.2.2.

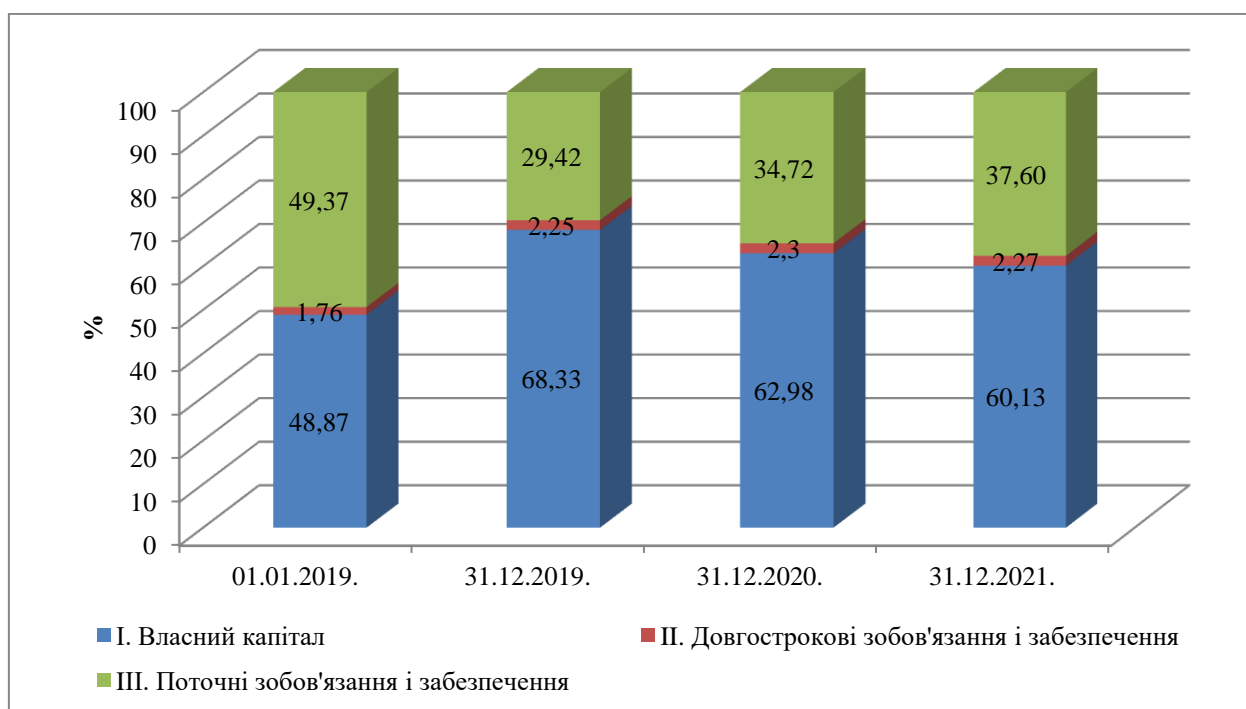


Рис.2.2. Структура джерел фінансування діяльності ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2019-2021 рр.

Така фінансова стратегія підприємства є виправданою, оскільки активи формуються переважно за рахунок власного капіталу. Такий спосіб фінансування діяльності підприємства створює умови для стабільної роботи підприємства.

2.3 Аналіз активів ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”

Аналітичний розрахунок, що відображає динаміку та структуру напрямів використання капіталу, наведено в табл. 2.5 -2.7.

З проведеного в таблиці 2.5 аналізу можна зробити наступні висновки:

– загальна вартість майна підприємства в 2019 р. збільшилась на 71964 тис. грн.;

– в структурі сукупних активів підприємства найменшу питому вагу протягом всього періоду займають необоротні активи і складають 32,81% – на початок 2019р. та 31,81% – на кінець 2019 р.;

– в порівнянні з початком 2019 р. частка необоротних активів в майні підприємства зменшилась на 1,0%;

– найбільшу питому вагу у складі необоротних активів займають основні засоби (в структурі активів 16,62 % – 01.01.2019 р., 16,51% – 31.12.2019 р.);

– оборотні активи за 2019 р. збільшилися на 56862 тис. грн. (за структурою збільшилися на 1%). Виробничі запаси збільшилися на 82957 тис. грн. (за структурою на 6,88%).

На підприємстві у той же час збільшилась питома вага грошових коштів на 7,96% та дебіторська заборгованість за роботу, товари, послуги зменшилась на 5,63%.

Питома вага обігового капіталу змінилася з 67,19 % на початку 2019 р. до 68,19% в кінці 2019 р.;

– розподіл коштів між основним та оборотним капіталом на початок та на кінець 2019 року складає відповідно 32,81 % – 67,19 % та 31,81 % – 68,19%.

З проведеного в таблиці 2.6 аналізу можна зробити наступні висновки:

– загальна вартість майна підприємства в 2020 р. збільшилась на 21694 тис. грн.;

Таблиця 2.5

Аналіз активів ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2019 р.

Активи підприємства	01.01.2019		31.12.2019		Зміни за 2019 рік		Темп росту,%
	тис.грн.	структура, %	тис.грн.	структура, %	тис.грн.	структура, %	
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи	150	0,02	243	0,03	93,00	0,01	162,00
первісна вартість	359	0,05	470	0,06	111,00	0,01	130,92
накопичена амортизація	209	0,03	227	0,03	18,00	0,00	108,61
Основні засоби	129126	16,62	140162	16,51	11036,00	-0,11	108,55
первісна вартість	477782	61,50	506769	59,70	28987,00	-1,80	106,07
знос	348656	44,88	366607	43,19	17951,00	-1,69	105,15
Довгострокові фінансові інвестиції:							
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	60859	7,83	60376	7,11	-483,00	-0,72	99,21
інші фінансові інвестиції	44127	5,68	44127	5,20	0,00	-0,48	100,00
Довгострокова дебіторська заборгованість	20058	2,58	23055	2,72	2997,00	0,13	114,94
Відстрочені податкові активи	605	0,08	2064	0,24	1459,00	0,17	341,16
Усього за розділом I	254925	32,81	270027	31,81	15102,00	-1,00	105,92
II. Оборотні активи							
Запаси	261142	33,61	343739	40,49	82597,00	6,88	131,63
Виробничі запаси	147824	19,03	157475	18,55	9651,00	-0,48	106,53
Незавершене виробництво	65504	8,43	59952	7,06	-5552,00	-1,37	91,52
Готова продукція	44655	5,75	124270	14,64	79615,00	8,89	278,29
Товари	3159	0,41	2042	0,24	-1117,00	-0,17	64,64
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	78856	10,15	38355	4,52	-40501,00	-5,63	48,64

Продовження табл.2.5

1	2	3	4	5	6	7	8
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
за виданими авансами	38714	4,98	7675	0,90	-31039,00	-4,08	19,82
з бюджетом	59452	7,65	29703	3,50	-29749,00	-4,15	49,96
Інша поточна дебіторська заборгованість	55264	7,11	59766	7,04	4502,00	-0,07	108,15
Гроші та їх еквіваленти	27387	3,53	97529	11,49	70142,00	7,96	356,11
Готівка	149	0,02	38	0,00	-111,00	-0,01	25,50
Рахунки в банках	27238	3,51	97491	11,48	70253,00	7,98	357,92
Інші оборотні активи	1188	0,15	2098	0,25	910,00	0,09	176,60
Усього за розділом II	522003	67,19	578865	68,19	56862,00	1,00	110,89
Баланс	776928	100,00	848892	100,00	71964,00	0,00	109,26

– в структурі сукупних активів підприємства незначну питому вагу протягом всього періоду займають необоротні активи і складають 31,81 % – на початок 2020р. та 31,11%– на кінець 2020 р.;

– в порівнянні з початком 2020 р. частка необоротних активів в майні підприємства зменшилась на 0,7%;

– найбільшу питому вагу у складі необоротних активів займають основні засоби (в структурі активів 16,51 % – 01.01.2020 р., 15,28% – 31.12.2020 р.);

– оборотні активи за 2020 р. збільшилися на 20904тис. грн. (за структурою збільшилися на 0,7%). Запаси зменшилися на 17031 тис. грн. (за структурою на 2,97 %).

На підприємстві у той же час зменшилась питома вага грошових коштів на 2,57 %. В структурі активів зросла частка дебіторської заборгованості на 5,87% (а абсолютна сума зменшилась на 52060тис.грн.).

Питома вага обігового капіталу змінилася з 68,19% на початку 2020 р. до 68,89% в кінці 2020 р.; розподіл коштів між основним та оборотним капіталом на початок та на кінець 2020 року складає відповідно 31,81 % – 68,19 % та 31,11% – 68,89%.

З проведеного в таблиці 2.7 аналізу можна зробити наступні висновки:

– загальна вартість майна підприємства в 2021 р. збільшилась на 1065556 тис. грн. ;

– в структурі сукупних активів підприємства найменшу питому вагу протягом всього періоду займають необоротні активи і складають 31,11 % – на початок 2021 р., та 28,44% – на кінець 2021 р.;

– в порівнянні з початком 2021 р. частка необоротних активів в майні підприємства зменшилась на 2,67%.;

– найбільшу питому вагу у складі необоротних активів займають основні засоби (в структурі активів 15,28 % – 01.01.2021 р., 16,43 % – 31.12.2021 р.);

Таблиця 2.6

Аналіз активів ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2020 р.

Активи	01.01.2020		31.12.2020		Зміни за 2020 рік		Темп росту,%
	тис.грн.	структура, %	тис.грн.	структура, %	тис.грн.	структура, %	
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи	243	0,03	1160	0,13	917,00	0,10	477,37
первісна вартість	470	0,06	2265	0,26	1795,00	0,20	481,91
накопичена амортизація	227	0,03	1105	0,13	878,00	0,10	486,78
Основні засоби	140162	16,51	133064	15,28	-7098,00	-1,23	94,94
первісна вартість	506769	59,70	543597	62,44	36828,00	2,74	107,27
знос	366607	43,19	410533	47,16	43926,00	3,97	111,98
Довгострокові фінансові інвестиції:							
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	60376	7,11	59967	6,89	-409,00	-0,22	99,32
інші фінансові інвестиції	44127	5,20	44127	5,07	0,00	-0,13	100,00
Довгострокова дебіторська заборгованість	23055	2,72	26509	3,04	3454,00	0,33	114,98
Відстрочені податкові активи	2064	0,24	5990	0,69	3926,00	0,44	290,21
Усього за розділом I	270027	31,81	270817	31,11	790,00	-0,70	100,29
II. Оборотні активи							
Запаси	343739	40,49	326708	37,53	-17031,00	-2,97	95,05
Виробничі запаси	157475	18,55	166319	19,10	8844,00	0,55	105,62
Незавершене виробництво	59952	7,06	65580	7,53	5628,00	0,47	109,39
Готова продукція	124270	14,64	93478	10,74	-30792,00	-3,90	75,22
Товари	2042	0,24	1331	0,15	-711,00	-0,09	65,18
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	38355	4,52	90415	10,39	52060,00	5,87	235,73

Продовження табл.2.6

1	2	3	4	5	6	7	8
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
за виданими авансами	7675	0,90	21372	2,45	13697,00	1,55	278,46
з бюджетом	29703	3,50	26808	3,08	-2895,00	-0,42	90,25
Інша поточна дебіторська заборгованість	59766	7,04	54686	6,28	-5080,00	-0,76	91,50
Гроші та їх еквіваленти	97529	11,49	77678	8,92	-19851,00	-2,57	79,65
Готівка	38	0,00	151	0,02	113,00	0,01	397,37
Рахунки в банках	97491	11,48	77527	8,91	-19964,00	-2,58	79,52
Інші оборотні активи	2098	0,25	2102	0,24	4,00	-0,01	100,19
Усього за розділом II	578865	68,19	599769	68,89	20904,00	0,70	103,61
Баланс	848892	100,00	870586	100,00	21694,00	0,00	102,56

Таблиця 2.7

Аналіз активів ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2021 р.

Активи	01.01.2021		31.12.2021		Зміни за 2021 рік		Темп росту,%
	тис.грн.	структура, %	тис.грн.	структура, %	тис.грн.	структура, %	
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи	1160	0,13	5336	0,55	4176,00	0,41	460,00
первісна вартість	2265	0,26	7854	0,80	5589,00	0,54	346,75
накопичена амортизація	1105	0,13	2518	0,26	1413,00	0,13	227,87
Основні засоби	133064	15,28	160534	16,43	27470,00	1,14	120,64
первісна вартість	543597	62,44	593967	60,79	50370,00	-1,65	109,27
знос	410533	47,16	433433	44,36	22900,00	-2,80	105,58
Довгострокові фінансові інвестиції:							
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	59967	6,89	59174	6,06	-793,00	-0,83	98,68
інші фінансові інвестиції	44127	5,07	44127	4,52	0,00	-0,55	100,00
Довгострокова дебіторська заборгованість	26509	3,04	-	-	-	-	-
Відстрочені податкові активи	5990	0,69	8732	0,89	2742,00	0,21	145,78
Усього за розділом I	270817	31,11	277903	28,44	7086,00	-2,67	102,62
II. Оборотні активи							
Запаси	326708	37,53	368743	37,74	42035,00	0,21	112,87
Виробничі запаси	166319	19,10	162375	16,62	-3944,00	-2,49	97,63
Незавершене виробництво	65580	7,53	92100	9,43	26520,00	1,89	140,44
Готова продукція	93478	10,74	113019	11,57	19541,00	0,83	120,90
Товари	1331	0,15	1249	0,13	-82,00	-0,03	93,84
Векселі одержані	0	0,00	30469	3,12	30469,00	3,12	100
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	90415	10,39	113911	11,66	23496,00	1,27	125,99

Продовження табл.2.7

1	2	3	4	5	6	7	8
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
за виданими авансами	21372	2,45	44788	4,58	23416,00	2,13	209,56
з бюджетом	26808	3,08	57748	5,91	30940,00	2,83	215,41
Інша поточна дебіторська заборгованість	54686	6,28	47510	4,86	-7176,00	-1,42	86,88
Гроші та їх еквіваленти	77678	8,92	34443	3,52	-43235,00	-5,40	44,34
Готівка	151	0,02	109	0,01	-42,00	-0,01	72,19
Рахунки в банках	77527	8,91	34334	3,51	-43193,00	-5,39	44,29
Інші оборотні активи	2102	0,24	1627	0,17	-475,00	-0,07	77,40
Усього за розділом II	599769	68,89	699239	71,56	99470,00	2,67	116,58
Баланс	870586	100,00	977142	100,00	106556,00	0,00	112,24

– оборотні активи за 2021 р. збільшилися на 99470 тис. грн. (за структурою зросли на 2,67%). Запаси збільшилися на 42035 тис. грн. (за структурою збільшилися на 0,21 %). На підприємстві у той же час зменшилась питома вага грошових коштів на 5,4%.

Аналіз структури активів ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2019-2021 рр. наведено на рис.2.3.

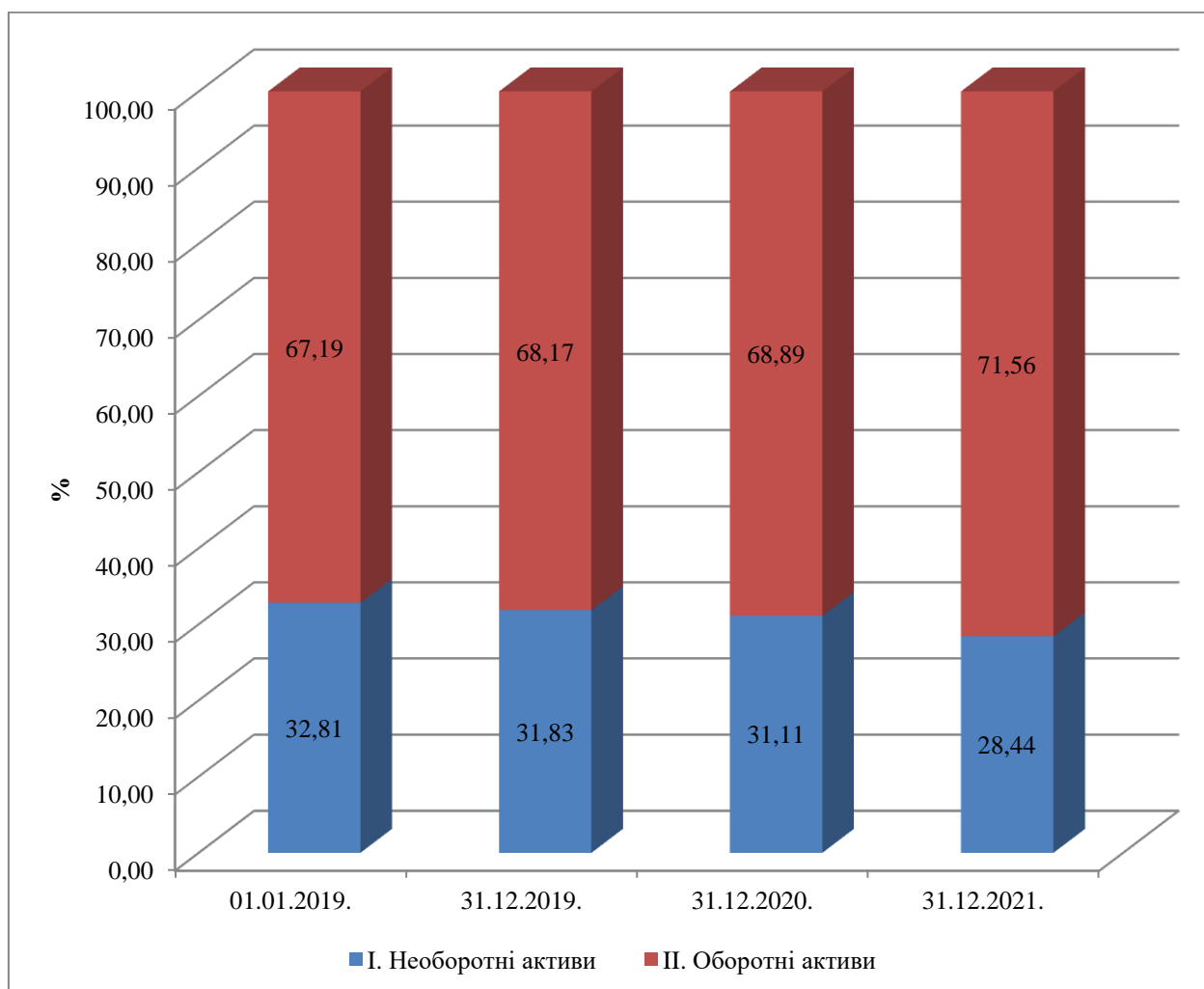


Рис.2.3. Структура активів ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2019-2021 рр.

Питома вага обігового капіталу змінилася з 67,19% на початку 2021 р. до 71,56% кінці 2021 р. Розподіл коштів між основним та оборотним капіталом на початок 2019 р. та на кінець 2021 року складає відповідно 32,81% – 67,19% та 28,44– 71,56%.

2.4 Аналіз показників ділової активності ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”

Одним з основних показників, який характеризує ефективність управління дебіторською та кредиторською заборгованостями підприємства є тривалість фінансового циклу.

Узагальнимо показники ділової активності за даними фінансової звітності ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2019-2021 рр. в табл.2.8.

Таблиця 2.8

Показники ділової активності ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2019-2021 рр.

Показники	2019р.	2020р.	2021р.	Відхилення (±)	
				2020-2019	2021-2020
Коефіцієнт оборотності активів, оборотів	1,59	1,19	1,87	-0,40	0,69
Коефіцієнт оборотності оборотних активів , оборотів	2,35	1,73	2,67	-0,61	0,94
Коефіцієнт оборотності запасів, оборотів	4,27	3,04	4,98	-1,23	1,94
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, оборотів	22,03	15,84	16,95	-6,19	1,11
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, оборотів	7,39	5,10	6,34	-2,29	1,24
Тривалість обороту активів, дні	229,80	307,60	194,69	77,79	-112,91
Тривалість обороту оборотних активів , дні	155,60	210,85	136,87	55,24	-73,97
Тривалість обороту запасів, дні	85,50	119,94	73,28	34,44	-46,66
Тривалість обороту дебіторської заборгованості, дні	16,57	23,04	21,53	6,47	-1,51
Тривалість обороту кредиторської заборгованості, дні	49,38	71,59	57,57	22,20	-14,02
Тривалість операційного циклу, дні	102,07	142,97	94,81	40,91	-48,17
Тривалість фінансового циклу, дні	52,68	71,39	37,24	18,70	-34,15

Динаміку показників оборотності в 2019-2021 рр. наведено на рис.2.4.

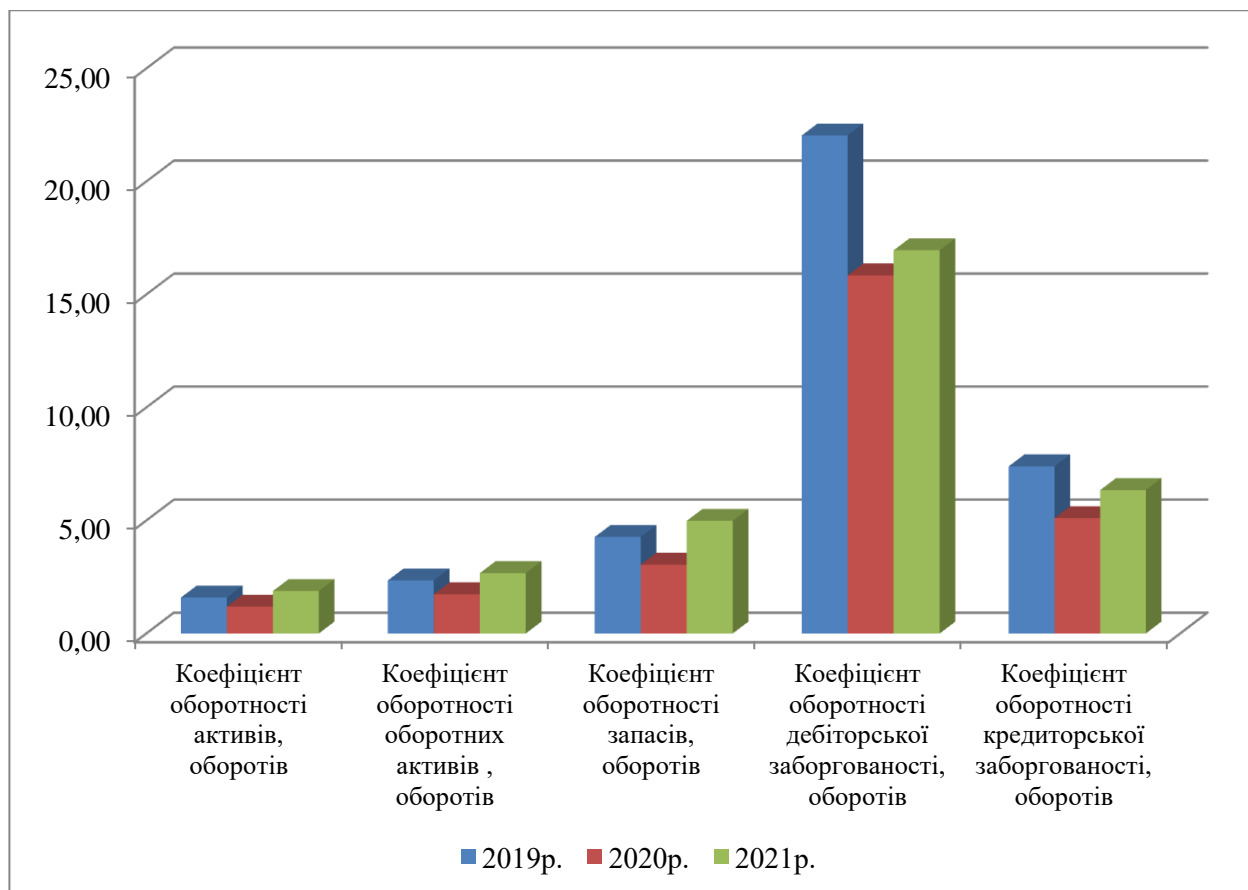


Рис.2.4. Динаміка показників ділової активності ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2019-2021рр.

Коефіцієнт оборотності активів в 2019 р. дорівнював 1,59, в 2020 р. він зменшився до 1,19, а в 2021 р. ще збільшився до 1,87.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів в 2019 р. дорівнював 2,35, в 2020 р. він зменшився до 1,73, а в 2021 р. збільшився до 2,67.

Коефіцієнт оборотності запасів в 2019 р. дорівнював 4,27, в 2020 р. він зменшився до 3,04, а в 2021 він збільшився до 4,98.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості в 2019 р. дорівнював 22,03, в 2020 р. він зменшився до 15,84, а в 2021р. він збільшився до 16,95.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості в 2019 р. дорівнював 7,39, в 2020 р. він зменшився до 5,1, а в 2021 р. збільшився до 6,34.

Тривалість обороту активів в 2019 р. дорівнювала 229,8 дня, в 2020 р. вона зросла до 307,6 днів, а в 2021 р. зменшилась до 194,69 днів.

Тривалість обороту оборотних активів в 2019 р. дорівнювала 115,6 дня, в 2020 р. вона зросла до 210,85 днів, а в 2021 р. зменшилась до 136,87 днів.

Тривалість обороту запасів в 2019 р. дорівнювала 85,5 дня, в 2020 р. вона збільшилась до 119,94 днів, а в 2021 р. вона зменшилась до 73,28 днів.

Тривалість обороту дебіторської заборгованості в 2019 р. дорівнювала 16,57 дня, а в 2020 р. вона зросла до 23,04 днів, а в 2021 р. зменшилась до 21,53 дня.

Тривалість обороту кредиторської заборгованості в 2019 р. дорівнювала 49,38 дня, а в 2020 р. вона зросла до 71,59 днів, а в 2021 р. зменшилась до 57,57 дня.

Тривалість операційного циклу в 2019 р. дорівнювала 102,07 дня, в 2020 вона зросла до 142,97 днів, а в 2021 р. зменшилась до 94,81 днів.

Тривалість фінансового циклу в 2019 р. дорівнювала 52,68 дня, в 2020 вона збільшилась до 71,39 днів, а в 2021 р. зменшилась до 37,24 днів

Всі показники оборотності в 2020 р. погіршились, в порівнянні з 2019 р., а в 2021 р. покращились, в порівнянні з 2020 р.

2.5 Аналіз ліквідності та фінансової стійкості ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”

Для визначення показників ліквідності складемо агреговану форму балансу підприємства за 2019-2021 рр. – табл.2.9.

Ліквідність підприємства – це можливість у практичній ситуації, що склалася, погасити всі свої зобов'язання перед контрагентами, банками, акціонерами та іншими суб'єктами підприємницької діяльності.

В залежності від мети дослідження конкретних аналітичних задач в першу чергу необхідно агрегувати основні розділи активу і пасиву балансу. Агрегована форма бухгалтерського балансу показана у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Аналіз показників ліквідності ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” за 2019-2021рр.

	2019р.			2020р.			2021р.		
	01.01.	31.12.	відхилення	01.01.	31.12.	відхилення	01.01.	31.12.	відхилення
Грошові кошти, тис. грн.	27387	97529	70142	97529	77678	-19851	77678	34443	-43235
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	233474	137597	-95877	137597	195383	57786	195383	296053	100670
Запаси, тис. грн.	261142	343739	82597	343739	326708	-17031	326708	368743	42035
Поточні зобов'язання, тис. грн.	383526	249748	-133778	249748	302333	52585	302333	367335	65002
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,07	0,39	0,32	0,39	0,26	-0,13	0,26	0,09	-0,16
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,68	0,94	0,26	0,94	0,90	-0,04	0,90	0,90	0,00
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,36	2,32	0,96	2,32	1,98	-0,33	1,98	1,90	-0,08

Найбільш ліквідними активами є кошти та їх еквіваленти (ними одразу можна покрити борги), а також поточна дебіторська заборгованість.

До високоліквідних активів належать також цінні папери, які враховуються у складі поточних фінансових інвестицій, тобто ті, що містяться у другому розділі активів.

Аналізуючи показники ліквідності за строками, підприємства визначають, наскільки швидко виробничі запаси і дебіторська заборгованість перетворювались у наявні гроші.

На підставі даних другого розділу активу балансу розраховують коефіцієнти ліквідності. На практиці використовують три коефіцієнти ліквідності.

При обчисленні першого показника до ліквідних коштів включають лише грошові кошти у касі, на банківських рахунках, а також цінні папери, які можуть бути реалізовані на фондовій біржі. Цей показник носить назву коефіцієнта абсолютної ліквідності. Він розраховується як відношення суми грошових коштів до короткострокових зобов'язань. Аналіз показників ліквідності проведено в табл.2.9.

Динаміку показників ліквідності характеризує рис. 2.5.

На основі табл.2.9 можна зробити наступні висновки:

– коефіцієнт абсолютної ліквідності впродовж 2019 р. збільшився на 0,32 (з 0,07 на початок року до 0,39 на кінець року);

– коефіцієнт швидкої ліквідності впродовж 2019 р. збільшився на 0,26 (з 0,68 на початок року до 0,94 на кінець року);

– коефіцієнт загальної ліквідності впродовж 2019 р. збільшився на 0,96 (з 1,36 на початок року до 2,32 на кінець року);

– коефіцієнт абсолютної ліквідності впродовж 2020 р. зменшився на 0,13 (з 0,39 на початок року до 0,26 на кінець року);

– коефіцієнт швидкої ліквідності впродовж 2020 р. зменшився на 0,04 (з 0,94 на початок року до 0,9 на кінець року);

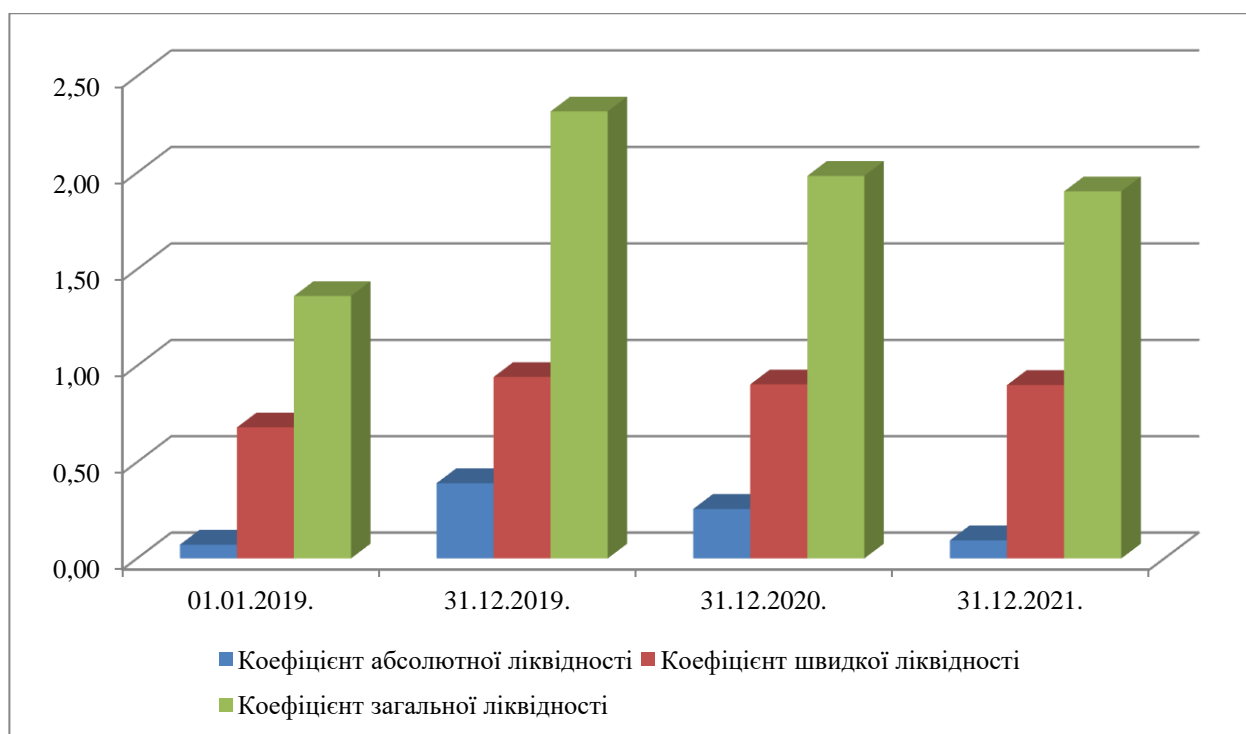


Рис.2.5. Динаміка показників ліквідності балансу ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2019-2021 рр.

– коефіцієнт загальної ліквідності впродовж 2020 р. зменшився на 0,33 (з 2,32 на початок року до 1,98 на кінець року);

– коефіцієнт абсолютної ліквідності впродовж 2021 р. зменшився на 0,16 (з 0,26 на початок року до 0,09 на кінець року);

– коефіцієнт швидкої ліквідності впродовж 2021 р. збільшився на 0,001 (з 0,9 на початок року до 0,91 на кінець року);

– коефіцієнт загальної ліквідності впродовж 2021 р. зменшився на 0,08 (з 1,98 на початок року до 1,9 на кінець року).

На підставі розрахунку в табл. 2.9 можна зробити висновки про достатній рівень швидкої та загальної ліквідності підприємства за період, що аналізується. Згідно отриманим даним, коефіцієнт абсолютної ліквідності не стійкий. Його значення свідчить про те, що в 2019-2021 рр. від 7% до 39 % короткострокової заборгованості підприємство може погасити негайно.

Аналіз ліквідності активів підприємства допомагає визначити можливість покриття зобов'язань активами, строк перетворення яких у грошові кошти відповідає строку погашення зобов'язань.

Показники ліквідності підприємства знаходяться у допустимих межах.

Аналіз ліквідності балансу підприємства представлений у табл. 2.10.

Абсолютно ліквідним баланс являється при виконанні наступних умов:

$$A1 > П1,$$

$$A2 > П2,$$

$$A3 > П3,$$

$$A4 < П4,$$

де $A1$ – найбільш ліквідні активи,

$A3$ – активи, які повільно реалізуються;

$П1$ – найбільш термінові зобов'язання;

$П3$ – довгострокові пасиви;

$A2$ – активи, що швидко реалізуються;

$A4$ – активи, то важко реалізуються;

$П2$ – короткострокові пасиви;

$П4$ – постійні пасиви.

Найбільш ліквідними активами є кошти та їх еквіваленти (ними одразу можна покрити борги), а також поточна дебіторська заборгованість. При цьому прострочена дебіторська заборгованість враховується лише у разі вжиття певних заходів щодо її погашення, тобто коли є впевненість у швидкому її перетворенні на кошти. До високоліквідних активів належать також цінні папери, які враховуються у складі поточних фінансових інвестицій, тобто ті, що містяться у другому розділі активів.

Менш ліквідними активами вважаються товари, готова продукція, запаси, незавершене виробництво.

В таблиці 2.10. наглядно представлено повне виконання цих умов на початок і на кінець звітної періоду, з чого можна зробити висновок про недостатню платоспроможність підприємства.

Таблиця 2.10

Аналіз ліквідності балансу ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2019-2021 рр., тис.грн.

1	На початок року	На кінець року	Пасив	На початок року	На кінець року	Платіжний надлишок або недолік	
						На початок року	На кінець року
						7	8
2019р.							
1.Найбільш ліквідні активи (А1)	27387,00	97529,00	1.Найбільш термінові зобов'язання (П1)	317062,00	206634,00	-289675,00	-109105,00
2.Активи, що швидко реалізуються (А2)	233474,00	137597,00	2. Короткострокові пасиви	66464,00	43114,00	167010,00	94483,00
3.Активи, що повільно реалізуються (А3)	261142,00	343739,00	3. Довгострокові пасиви(П3)	13687,00	19108,00	247455,00	324631,00
4.Активи, що важко реалізуються (А4)	254925,00	270027,00	4. Постійні пасиви (П4)	379715,00	580036,00	-124790,00	-310009,00
2020р.							
1.Найбільш ліквідні активи (А1)	97529,00	77678,00	1.Найбільш термінові зобов'язання (П1)	206634,00	277168,00	-109105,00	-199490,00
2.Активи, що швидко реалізуються (А2)	137597,00	195383,00	2. Короткострокові пасиви	43114,00	25165,00	94483,00	170218,00
3.Активи, що повільно реалізуються (А3)	343739,00	326708,00	3. Довгострокові пасиви(П3)	19108,00	19985,00	324631,00	306723,00
4.Активи, що важко реалізуються (А4)	270027,00	270817,00	4. Постійні пасиви (П4)	580036,00	548268,00	-310009,00	-277451,00
2021р.							
1.Найбільш ліквідні активи (А1)	77678,00	34443,00	1.Найбільш термінові зобов'язання (П1)	277168,00	367335,00	-199490,00	-332892,00
2.Активи, що швидко реалізуються (А2)	195383,00	296053,00	2. Короткострокові пасиви	25165,00	0,00	170218,00	296053,00
3.Активи, що повільно реалізуються (А3)	326708,00	368743,00	3. Довгострокові пасиви(П3)	19985,00	22204,00	306723,00	346539,00
4.Активи, що важко реалізуються (А4)	270817,00	277903,00	4. Постійні пасиви (П4)	548268,00	587603,00	-277451,00	-309700,00

Таким чином, підприємство не можна назвати ліквідним (платоспроможним).

Однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства є фінансова стійкість.

Фінансова стійкість за критерієм стабільності джерел покриття запасів:

1. Абсолютна стійкість – для забезпечення запасів (З) достатньо власних обігових коштів; платоспроможність підприємства гарантована:

$$З < \text{ВОК} \quad (2.1)$$

2. Нормальна стійкість – для забезпечення запасів крім власних обігових коштів залучаються довгострокові кредити та позики; платоспроможність гарантована:

$$З < \text{ВОК} + \text{К}_д \quad (2.2)$$

3. Нестійкий фінансовий стан – для забезпечення запасів крім власних обігових коштів та довгострокових кредитів і позик залучаються короткострокові кредити та позики; платоспроможність порушена, але є можливість її відновити:

$$З < \text{ВОК} + \text{К}_д + \text{К}_к \quad (2.3)$$

4. Кризовий фінансовий стан – для забезпечення запасів не вистачає “нормальних” джерел їх формування; підприємству загрожує банкрутство:

$$З > \text{ВОК} + \text{К}_д + \text{К}_к \quad (2.4)$$

Аналіз типу фінансової стійкості ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2019-2021 рр. проведено в табл.2.11.

Таблиця 2.11

Аналіз типу фінансової стійкості ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2019-2021 рр., тис.грн.

Показник	2019р.			2020р.			2021р.		
	01.01.	31.12.	+/-	01.01.	31.12.	+/-	01.01.	31.12.	+/-
Власний капітал	379715,00	580036,00	200321,00	580036,00	548268,00	-31768,00	548268,00	587603,00	39335,00
Необоротні активи	254925,00	270027,00	15102,00	270027,00	270817,00	790,00	270817,00	277903,00	7086,00
Власні оборотні кошти	124790,00	310009,00	185219,00	310009,00	277451,00	-32558,00	277451,00	309700,00	32249,00
Довгострокові зобов'язання	13687,00	19108,00	5421,00	19108,00	19985,00	877,00	19985,00	22204,00	2219,00
Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів	138477,00	329117,00	190640,00	329117,00	297436,00	-31681,00	297436,00	331904,00	34468,00
Короткострокові кредити та позики	66464,00	43114,00	-23350,00	43114,00	25165,00	-17949,00	25165,00	0,00	-25165,00
Загальний розмір основних джерел покриття запасів	204941,00	372231,00	167290,00	372231,00	322601,00	-49630,00	322601,00	331904,00	9303,00
Запаси	261142,00	343739,00	82597,00	343739,00	326708,00	-17031,00	326708,00	368743,00	42035,00
Надлишок або нестача власних обігових коштів	- 136352,00	-33730,00	102622,00	-33730,00	-49257,00	-15527,00	-49257,00	-59043,00	-9786,00
Надлишок або нестача власних коштів і довгострокових кредитів і позик	- 122665,00	-14622,00	108043,00	-14622,00	-29272,00	-14650,00	-29272,00	-36839,00	-7567,00
Надлишок або нестача основних джерел покриття запасів	-56201,00	28492,00	84693,00	28492,00	-4107,00	-32599,00	-4107,00	-36839,00	-32732,00
Трьохмірний показник	(0;0;0)	(0;0;0)		(0;0;0)	(0;0;0)		(0;0;0)	(0;0;0)	
Тип фінансової стійкості	Криза			Криза			Криза		

На основі таблиці 2.11. можна зробити висновок, що підприємство фінансує запаси за рахунок частково власного та частково позикового капіталу. Підприємство має кризову фінансову стійкість.

Фінансова стійкість характеризує перелік коефіцієнтів, які характеризують ступінь фінансової незалежності підприємства щодо володіння своїм майном і його використання (табл.2.12).

На основі таблиці 2.12. можна зробити наступні висновки:

– коефіцієнт автономії протягом 2019-2021 рр. змінився з 0,49 на 01.01.2019 до 0,68 на 31.12.2019, до 0,63 на 31.12.2020 та 0,6 на 31.12.2021;

– коефіцієнт фінансової залежності протягом 2019-2021 рр. змінився з 2,05 на 01.01.2019 до 1,46 на 31.12.2019, до 1,59 на 31.12.2020 та 1,66 на 31.12.2021;

– коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів протягом 2019-2021 рр. змінився з 1,05 на 01.01.2019 до 0,46 на 31.12.2019, до 0,59 на 31.12.2020 та 0,66 на 31.12.2021;

– коефіцієнт мобільності протягом 2019-2021 рр. змінився з 0,33 на 01.01.2019 до 0,53 на 31.12.2019, до 0,51 на 31.12.2020 та 0,53 на 31.12.2021;

– коефіцієнт маневреності власного капіталу протягом 2019-2021 рр. змінився з 0,24 на 01.01.2019 до 0,54 на 31.12.2019, до 0,46 на 31.12.2020 та - 0,44 на 31.12.2021;

– коефіцієнт забезпечення власним обіговими коштами запасів протягом 2019-2021 рр. змінився з 0,48 на 01.01.2019 до 0,9 на 31.12.2019, до 0,85 на 31.12.2020 та 0,84 на 31.12.2021;

– коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів протягом 2019-2021 рр. змінився з 1,05 на 01.01.2019 до 0,46 на 31.12.2019, до 0,59 на 31.12.2020 та 0,66 на 31.12.2021;

– коефіцієнт структури довгострокових вкладень протягом 2019-2021 рр. змінився з 0,05 на 01.01.2019 до 0,07 на 31.12.2019, до 0,07 на 31.12.2020 та 0,08 на 31.12.2021;

Аналіз показників фінансової стійкості ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”

Показник	01.01. 2019	31.12. 2019	31.12. 2020	31.12. 2021	Відхилення за		
					2019	2020	2021
Коефіцієнт автономії (незалежності), або коефіцієнт концентрації власного капіталу	0,49	0,68	0,63	0,60	0,19	-0,05	-0,03
Коефіцієнт фінансової залежності	2,05	1,46	1,59	1,66	-0,58	0,12	0,08
Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	1,05	0,46	0,59	0,66	-0,58	0,12	0,08
Коефіцієнт мобільності	0,33	0,53	0,51	0,53	0,21	-0,03	0,02
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,24	0,54	0,46	0,44	0,30	-0,07	-0,02
Коефіцієнт забезпечення власним обіговими коштами запасів	0,48	0,90	0,85	0,84	0,42	-0,05	-0,01
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	1,05	0,46	0,59	0,66	-0,58	0,12	0,08
Коефіцієнт структури довгострокових вкладень	0,05	0,07	0,07	0,08	0,02	0,00	0,01
Співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованістю	0,63	0,57	0,71	0,75	-0,05	0,14	0,03

– співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованістю протягом 2019-2021 рр. змінилось з 0,63 на 01.01.2019 до 0,57 на 31.12.2019, до 0,71 на 31.12.2020 та 0,75 на 31.12.2021;

Таким чином, більшість показників ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” на протязі 2019-2021 рр. знаходиться в допустимих межах, підприємство має власних оборотні кошти для формування запасів (частково), але в цілому підприємство неможна характеризувати як фінансово стійке, оскільки в процесі формування капіталу підприємства не враховано правила фінансування.

2.6 Дослідження фінансових результатів ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”

Для більш повного уявлення про діяльність підприємства треба провести аналіз формування фінансового результату підприємства

Фінансові результати відображають мету підприємницької діяльності, її дохідність і є вирішальними для підприємства. Окрім його керівництва і колективу вони цікавлять вкладників капіталу (інвесторів), кредиторів, державні органи, в першу чергу податкову службу, фондові біржі, які займаються купівлею-продажем цінних паперів та ін.

Основними фінансовими результатами діяльності підприємства є його прибуток та дохід. Крім цих абсолютних показників для оцінки фінансового стану застосовують ряд відносних показників і коефіцієнтів. В бухгалтерському обліку чистий прибуток (збиток) формується поступово протягом фінансово-господарського року від усіх видів звичайної та надзвичайної діяльності та включає:

- чистий дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, послуг);
- валовий прибуток (збиток);
- фінансовий результат від операційної діяльності;
- прибуток (збиток) до оподаткування.

Аналіз формування фінансовий результату ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2020 р. наведено у табл.2.13.

Таблиця 2.13

Аналіз формування фінансового результату ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2019-2020 рр.

Стаття	2019	2020	Структура, %		Приріст за рік		Темп росту, %
			2019	2020	тис. грн.	За структуру рою, %	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1291148	1020172	100,00	100,00	-270976	0,00	79,01
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1091659	846963	84,55	83,02	-244696	-1,53	77,58
Валовий прибуток	199489	173209	15,45	16,98	-26280	1,53	86,83
Інші операційні доходи	63849	72114	4,95	7,07	8265	2,12	112,94
Адміністративні витрати	80475	73602	6,23	7,21	-6873	0,98	91,46
Витрати на збут	115553	85710	8,95	8,40	-29843	-0,55	74,17
Інші операційні витрати	62044	78711	4,81	7,72	16667	2,91	126,86
Фінансовий результат від операційної діяльності	5266	7300	0,41	0,72	2034	0,31	138,63
Інші фінансові доходи	3173	3455	0,25	0,34	282	0,09	108,89
Інші доходи	34	7	0,00	0,00	-27	0,00	20,59
Фінансові витрати	180	5631	0,01	0,55	5451	0,54	3128,33
Втрати від участі в капіталі	483	408	0,04	0,04	-75	0,00	84,47
Інші витрати	222	26	0,02	0,00	-196	-0,01	11,71
Фінансовий результат до оподаткування	-412	4697	-0,03	0,46	5109	0,49	1140,05
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-1610	1514	-0,12	0,15	3124	0,27	-94,04
Чистий фінансовий результат	-2022	3183	-0,16	0,31	5205	0,47	-157,42

З проведеного аналізу динаміки показників фінансового результату можна зробити наступні висновки:

– чистий дохід від реалізації продукції в 2020 р. зменшився в порівнянні з 2019 р. на 270976 тис.грн;

- собівартість реалізованої продукції в 2020 р. зменшилась в порівнянні з 2019 р. на 244696 тис.грн;
- валовий прибуток в 2020 р. зменшився в порівнянні з 2019 р. на 26280 тис.грн;
- інші операційні доходи в 2020 р. збільшились в порівнянні з 2019 р. на 8265 тис.грн;
- адміністративні витрати в 2020 р. зменшились в порівнянні з 2019 р. на 6873 тис.грн;
- витрати на збут продукції в 2020 р. зменшились в порівнянні з 2019 р. на 29843 тис.грн;
- фінансовий результат від операційної діяльності в 2020 р. збільшився в порівнянні з 2019 р. на 2034 тис.грн;
- отриманий прибуток в 2020 р. збільшився в порівнянні з 2019 р. на 5205 тис.грн. В 2020 р. підприємство отримало чистий прибуток в розмірі 3183 тис.грн.

Аналіз формування фінансовий результату ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2021 р. наведено у табл.2.14.

З проведеного аналізу динаміки показників фінансового результату можна зробити наступні висновки:

- чистий дохід від реалізації продукції в 2021 р. збільшився в порівнянні з 2020 р. на 711849 тис.грн;
- собівартість реалізованої продукції в 2021 р. збільшилась в порівнянні з 2020 р. на 564856 тис.грн;
- валовий прибуток в 2021 р. збільшився в порівнянні з 2020 р. на 146993 тис.грн;
- інші операційні доходи в 2021 р. зменшились в порівнянні з 2020 р. на 41234 тис.грн;
- адміністративні витрати в 2021 р. зросли в порівнянні з 2020 р. на 27578 тис.грн;

Аналіз формування фінансового результату ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2020-2021 рр.

Стаття	2020	2021	Структура, %		Приріст за рік		Темп росту, %
			2020	2021	тис.грн	За структурою, %	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1020172	1732021	100,00	100,00	711849	0,00	169,78
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	846963	1411819	83,02	81,51	564856	-1,51	166,69
Валовий прибуток	173209	320202	16,98	18,49	146993	1,51	184,86
Інші операційні доходи	72114	30880	7,07	1,78	-41234	-5,29	42,82
Адміністративні витрати	73602	101180	7,21	5,84	27578	-1,37	137,47
Витрати на збут	85710	138493	8,40	8,00	52783	-0,41	161,58
Інші операційні витрати	78711	54802	7,72	3,16	-23909	-4,55	69,62
Фінансовий результат від операційної діяльності	7300	56607	0,72	3,27	49307	2,55	775,44
Інші фінансові доходи	3455	3960	0,34	0,23	505	-0,11	114,62
Інші доходи	7	0	0,00	0,00	-7	0,00	0,00
Фінансові витрати	5631	3740	0,55	0,22	-1891	-0,34	66,42
Втрати від участі в капіталі	408	793	0,04	0,05	385	0,01	194,36
Інші витрати	26	18	0,00	0,00	-8	0,00	69,23
Фінансовий результат до оподаткування	4697	56016	0,46	3,23	51319	2,77	1192,59
Витрати (дохід) з податку на прибуток	1514	11847	0,15	0,68	10333	0,54	782,50
Чистий фінансовий результат	3183	44169	0,31	2,55	40986	2,24	1387,65

– витрати на збут продукції в 2021 р. збільшилися в порівнянні з 2020 р. на 52783 тис.грн;

– фінансовий результат від операційної діяльності в 2021 р. збільшився в порівнянні з 2020 р. на 49307 тис.грн;

– чистий прибуток в 2021 р. збільшився в порівнянні з 2020 р. на 40986 тис.грн. В 2021 р. підприємство отримало чистий прибуток 44169 тис.грн.

Проведемо аналіз прибутковості та рентабельності за відносними показниками ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” Розрахунок показників рентабельності для ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” наведено у табл.2.15.

Таблиця 2.15

Динаміка показників рентабельності ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” в 2019-2021 рр.

Показник	Порядок розрахунку	2019р	2020р	2021р	Відхилення	
					2019-2020	2020-2021
1	2	3	4	5	6	7
Витратні показники						
Рентабельність продукції (товарів, робіт, послуг),%	Відношення валового прибутку до собівартості реалізованої продукції	18,27	20,45	22,68	2,18	2,23
Рентабельність операційної діяльності, %	Відношення фінансового результату від операційної діяльності до операційних витрат	0,46	0,79	3,86	0,33	3,07
Коефіцієнт покриття виробничих витрат	Відношення чистого доходу до собівартості реалізованої продукції	1,18	1,20	1,23	0,02	0,02
Коефіцієнт окупності виробничих витрат	Відношення собівартості реалізованої продукції до чистого доходу	0,85	0,83	0,82	-0,02	-0,02
Ресурсні показники						
Рентабельність підприємства (активів),%	Відношення чистого прибутку підприємства до середньорічної вартості активів підприємства	-0,25	0,37	4,78	0,62	4,41
Рентабельність власного капіталу, %	Відношення чистого прибутку до середньорічної вартості власного капіталу	-0,42	0,56	7,78	0,99	7,21
Рентабельність необоротних активів (фондорентабельність), %	Відношення чистого прибутку до середньорічної вартості необоротних активів	-0,77	1,18	16,10	1,95	14,92
Рентабельність оборотних активів, %	Відношення чистого прибутку до середньорічної вартості оборотних активів	-0,37	0,54	6,80	0,91	6,26

Продовження таблиці 2.15

1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт покриття активів	Відношення чистого доходу до середньорічної вартості активів підприємства	1,59	1,19	1,87	-0,40	0,69
Коефіцієнт окупності активів	Відношення середньорічної вартості активів до чистого доходу	0,63	0,84	0,53	0,21	-0,31
Коефіцієнт покриття власного капіталу	Відношення чистого доходу до середньорічної вартості власного капіталу підприємства	2,69	1,81	3,05	-0,88	1,24
Коефіцієнт окупності власного капіталу	Відношення середньорічної вартості власного капіталу до чистого доходу	0,37	0,55	0,33	0,18	-0,23
Прибуткові коефіцієнти						
Валова рентабельність продажу продукції (товарів, робіт, послуг),%	Відношення валового прибутку до чистого доходу	15,45	16,98	18,49	1,53	1,51
Чиста рентабельність продажу продукції (товарів, робіт, послуг),%	Відношення чистого прибутку до чистого доходу	-0,16	0,31	2,55	0,47	2,24
Рентабельність доходу від операційної діяльності, %	Відношення фінансового результату від операційної діяльності до доходів від операційної діяльності	0,78	1,34	6,42	0,56	5,09

На основі табл. 2.15. можна зробити наступні висновки:

- рентабельність продукції за 2020 р. збільшилась на 2,18 % (в порівнянні з 2019 р.), а за 2021 р. збільшилась на 2,23% (в порівнянні з 2020 р.);
- рентабельність операційної діяльності за 2020 р. збільшилась на 0,33% (в порівнянні з 2019 р.), а за 2021 р. збільшилась на 3,07% (в порівнянні з 2020 р.);

– коефіцієнт покриття виробничих витрат за 2020 р. збільшився на 0,02 (в порівнянні з 2014 р.), а за 2021 р. збільшився на 0,02 (в порівнянні з 2020 р.);

– коефіцієнт окупності виробничих витрат за 2020 р. зменшився на 0,02 (в порівнянні з 2019 р.), а за 2021 р. зменшився на 0,02 (в порівнянні з 2020 р.);

– рентабельність активів за 2020 р. збільшилась на 0,62% (в порівнянні з 2019 р.), а за 2021 р. збільшилась на 4,41% (в порівнянні з 2020 р.);

– рентабельність власного капіталу за 2020 р. зросла на 0,99 % (в порівнянні з 2019 р.), а за 2021 р. збільшилась на 7,21 % (в порівнянні з 2020 р.);

– рентабельність необоротних активів за 2020 р. зросла на 1,95% (в порівнянні з 2019 р.), а за 2021 р. збільшилась на 14,92 % (в порівнянні з 2020 р.);

– рентабельність оборотних активів за 2020 р. збільшилась на 0,91% (в порівнянні з 2019 р.), а за 2021 р. збільшилась на 6,26 % (в порівнянні з 2020 р.);

– валова рентабельність продажу продукції за 2020 р збільшилась на 1,53% (в порівнянні з 2019 р.), а за 2021 р. збільшилась на 1,51% (в порівнянні з 2020 р.);

– чиста рентабельність продажу продукції за 2020 р збільшилась на 0,47% (в порівнянні з 2019 р.), а за 2021 р. збільшилась на 2,24% (в порівнянні з 2020 р.);

– рентабельність доходу від операційної діяльності за 2020 р. збільшилась на 0,56% (в порівнянні з 2019 р.), а за 2021 р. збільшилась на 5,09% (в порівнянні з 2020 р.).

Таким чином аналіз рентабельності вказує на те, що підприємство є прибутковим, та в 2021 р. всі показники мають тенденції до покращення, за рахунок суттєвого зростання чистого прибутку.

Висновки до розділу 2

На основі інформації другого розділу можна зробити наступні висновки:

1. Приватне акціонерне товариство "Запорізький абразивний комбінат" - єдиний виробник шліфувальних матеріалів в Україні та один з найбільших виробників абразивів у Східній Європі.

ПрАТ "Запоріжабразив" володіє потужним виробничим потенціалом і виробляє продукцію на основі сучасних технологій.

Продукція підприємства:

– шліфувальні матеріали з електрокорунду нормального у вигляді зерна, порошків, мікропорошків;

– шліфувальні матеріали з карбиду кремнію чорного у вигляді зерна, порошків, мікропорошків і спеціальних вогнетривких фракцій;

– карбід кремнію металургійної якості у вигляді фракцій;

– тугоплавкі матеріали: карбід бору, в тому числі для атомної промисловості; нітрид бору, в тому числі косметичної якості;

2. Фінансові результати ПрАТ "Запорізький абразивний комбінат" протягом 2020 – 2021 рр. мали позитивне значення, тобто діяльність підприємства за всіма видами була прибутковою, та розмір прибутку суттєво зріс в 2021р.

3. Аналіз показав, що стратегія фінансування діяльності підприємства є виправданою, оскільки активи формуються переважно за рахунок власного капіталу. Такий спосіб фінансування діяльності підприємства створює умови для стабільної роботи підприємства.

4. Аналіз структури активів підприємства показав, що розподіл коштів між основним та оборотним капіталом на початок 2019 р. та на кінець 2021 року складає відповідно 32,81% – 67,19% та 28,44– 71,56%.

5. Аналіз оборотних активів підприємства показав, що тривалість операційного циклу в 2019 р. дорівнювала 102,07 дня, в 2020 вона зросла до

142,97 днів, а в 2021 р. зменшилась до 94,81 днів. Тривалість фінансового циклу в 2019 р. дорівнювала 52,68 дня, в 2020 вона збільшилась до 71,39 днів, а в 2021 р. зменшилась до 37,24 днів. Всі показники оборотності в 2020 р. погіршились, в порівнянні з 2019 р., а в 2021р. покращились, в порівнянні з 2020 р.

6. На підставі розрахунку показників ліквідності, було зроблено висновки про достатній рівень швидкої та загальної ліквідності підприємства за період, що аналізувався. Згідно отриманим даним, коефіцієнт абсолютної ліквідності не стійкий. Його значення свідчить про те, що в 2019-2021 рр. від 7% до 39 % короткострокової заборгованості підприємство може погасити негайно. В цілому, підприємство не можна назвати ліквідним (платоспроможним).

7. Більшість показників фінансової стійкості ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” на протязі 2019-2021 рр. знаходиться в допустимих межах, підприємство має власні оборотні кошти для формування запасів (частково), але в цілому підприємство неможна характеризувати як фінансово стійке, оскільки в процесі формування капіталу підприємства не враховуються класичні підходи до фінансування.

8. Більшість показників фінансової стійкості ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” на протязі 2019-2021 рр. знаходиться в недопустимих межах, підприємство не має власних оборотних коштів для формування запасів, а в цілому підприємство неможна характеризувати як фінансово стійке.

9. Проведений аналіз рентабельності свідчить про те, що підприємство є прибутковим, та в 2021 р. всі показники мають тенденції до покращення, за рахунок суттєвого зростання чистого прибутку.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПРАТ “ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ”

3.1 Впровадження оцінки фінансово-економічної безпеки діяльності на ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”

Оцінку фінансового стану підприємства, яка здійснюється ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” регулярно, доцільно доповнити аналізом ймовірності банкрутства.

Одним із найважливіших напрямів аналізу фінансового стану підприємства є оцінка ризику настання його банкрутства. В сучасних умовах господарювання будь-якому підприємству необхідно регулярно оцінювати власну платоспроможність та визначати ступінь загрози банкрутства чи ризику втрати наявної фінансової стійкості. Адже своєчасно помічений дисбаланс та відхилення від норми в структурі балансу та основних показниках економічної діяльності допоможуть організації уникнути нестійкого фінансового стану та можливого банкрутства.

Разом із отриманням організацією (підприємством) статусу юридичної особи з моменту її державної реєстрації, вона також наділяється правами та обов'язками перед внутрішнім та зовнішніми суб'єктами. З точки зору процедури банкрутства основні обов'язки та відповідальність організації - це своєчасно і в повному обсязі виконати свої зобов'язання у вигляді повного погашення всіх видів заборгованостей, а також відповідальність за невчасне внесення обов'язкових платежів та виконання зобов'язань перед кредиторами.

Отже, за неможливості погашення заборгованості та задоволення вимог кредиторів підприємство визнається неплатоспроможним, та щодо нього застосовуються процедури банкрутства.

Здійснення процедури банкрутства організації має дві основні цілі:

1. Погасити заборгованості перед юридичними та фізичними особами та державою.

2. Відновити підприємницьку діяльність організації у майбутньому.

При цьому пріоритетним напрямом застосування процедур має бути відновлення платоспроможності організації, що найчастіше ігнорується у вітчизняній практиці.

У світовій практиці виокремлюють характерні явища, які визначають ймовірність банкрутства підприємства. До них належать:

- спад виробництва та виробнича нестабільність;
- критичний рівень недопустимої кредиторської заборгованості;
- стійке незадовільне значення коефіцієнтів ліквідності балансу;
- перевищення довго- та короткотермінового залучення капіталу відносно допустимих норм;
- хронічне невиконання зобов'язань перед інвесторами, кредиторами та акціонерами;
- погіршення майбутніх вигід партнерських відносин;
- вимушене залучення кредитів на завідомо не вигідних умовах;
- втрата довготермінових контрактів і ринків збуту продукції.

Аналізуючи ймовірності банкрутства, виокремлюють такі групи показників:

- фінансових результатів;
- ефективності використання активів і пасивів підприємства;
- платоспроможності та фінансової стійкості;
- інвестиційної активності;
- організаційно-структурних змін в управлінні підприємством.

Щоб дати оцінку ймовірності банкрутства підприємства, треба побудувати певний інтегральний показник, який би включав в себе найважливіші характеристики фінансової стійкості. Для цієї мети можна рекомендувати такий набір показників фінансової стійкості підприємства:

- рентабельність капіталу за «чистим прибутком»;

- рентабельність продукції;
- оборотність коштів, вкладених в оборотні активи;
- коефіцієнт фінансової незалежності;
- ліквідність (коефіцієнт покриття поточних пасивів).

За основу розрахунку інтегрального показника береться порівняння кожного з перерахованого параметрів за достатньо тривалий період роботи підприємства з найвищими досягненнями підприємства за цими параметрами протягом аналізованого періоду.

Проведемо аналіз на основі наступних моделей:

1. Двофакторна модель Альтмана може бути представлена у вигляді:

$$Z = -0,3877 - 1,0736 \times K_1 + 0,0579 \times K_2, \quad (3.1)$$

де K_1 = загальний коефіцієнт покриття,

K_2 = коефіцієнт фінансової залежності.

При цьому значення Z можуть означати такий стан підприємства:

$Z = 0$ – імовірність банкрутства 50 %;

$Z < 0$ – імовірність банкрутства менше 50 %;

$Z > 0$ – імовірність банкрутства більше 50 % і зростає з ростом показника.

Результати розрахунків для ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” наведено в табл.3.1.

Таблиця 3.1

**Результати розрахунків двофакторної моделі Альтмана для
ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”**

Показник	2019	2020	2021	Зміни	
				2019-2020	2020-2021
K_1	3,399	2,880	2,660	-0,519	-0,219
K_2	1,464	1,588	1,663	0,124	0,075
Z	-3,952	-3,387	-3,147	0,565	0,240
	імовірність банкрутства менше 50 %				

Результати розрахунків для ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” свідчать про ймовірність банкрутства менше 50% в 2019р-2021р.

2. П'ятифакторна модель Альтмана може бути представлена у вигляді:

$$Z = 1,2 \times K_1 + 1,4 \times K_2 + 3,3 \times K_3 + 0,6 \times K_4 + K_5, \quad (3.2)$$

де K_1 =співвідношення власного оборотного капіталу до активів;

K_2 =співвідношення нерозподіленого прибутку до активів;

K_3 =співвідношення прибутку до оподаткування до активів;

K_4 =свівідношення власних оборотних коштів до залучених коштів;

K_5 =співвідношення виручки від реалізації до активів.

При цьому значення Z можуть означати такий стан підприємства:

менш 1,81 – дуже висока;

від 1,81 до 2,7 – висока;

від 2,7 до 2,99 – вірогідність невелика;

більше 2,99 – імовірність незначна, дуже низька.

Результати розрахунків для ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” наведено в табл.3.2.

Таблиця 3.2

**Результати розрахунків п'ятифакторної моделі Альтмана для
ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”**

Показник	2019	2020	2021	Зміни	
				2019-2020	2020-2021
K_1	0,365	0,319	0,317	-0,046	-0,002
K_2	0,435	0,388	0,386	-0,047	-0,002
K_3	0,000	0,005	0,057	0,006	0,052
K_4	1,153	0,861	0,795	-0,292	-0,066
K_5	1,521	1,172	1,773	-0,349	0,601
Z	3,259	2,632	3,359	-0,627	0,728
Імовірність банкрутства	імовірність незначна, дуже низька	вірогідність невелика	імовірність незначна, дуже низька		

Результати розрахунків для ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” свідчать про незначний рівень безпеки в 2019р. та 2021р. , та невелику вірогідність в 2020р.

3. Десятифакторна модель Беєрмана може бути представлена у вигляді:

$$Z = 0,077 \times K_1 + 0,813 \times K_2 + 0,124 \times K_3 - 0,105 \times K_4 - 0,063 \times K_5 + 0,061 \times K_6 + 0,268 \times K_7 + 0,217 \times K_8 + 0,012 \times K_9 + 0,0165 \times K_{10}, \quad (3.3)$$

де K_1 =Позиковий капітал / валюта балансу;

K_2 = Чистий прибуток / валюта балансу;

K_3 = Чистий прибуток / позичковий капітал;

K_4 = Чистий прибуток / чиста виручка від реалізації;

K_5 = Cash-flow / позичковий капітал;

K_6 = Чиста виручка від реалізації / валюта балансу;

K_7 = Запаси / Чиста виручка від реалізації;

K_8 = Сума амортизації / Вартість основних засобів на кінець періоду;

K_9 = Введені основні засоби / Сума амортизації;

K_{10} = Заборгованість за банківськими позичками / Позичковий капітал.

При цьому значення Z можуть означати такий стан підприємства:

$Z > 0,32$ – підприємство знаходиться під загрозою банкрутства;

$0,32 > Z > 0,236$ – неможливо чітко ідентифікувати, потребує додаткового якісного аналізу;

$Z < 0,236$ – підприємству не загрожує банкрутство.

Результати розрахунків для ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” наведено в табл.3.3.

**Результати розрахунків десятифакторної моделі Беєрмана для
ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”**

Показник	2019	2020	2021	Зміни	
				2019-2020	2020-2021
K ₁	0,317	0,370	0,399	0,054	0,028
K ₂	-0,002	0,004	0,048	0,006	0,044
K ₃	-0,002	0,003	0,031	0,004	0,028
K ₄	-0,002	0,003	0,026	0,005	0,022
K ₅	0,211	-0,067	-0,121	-0,278	-0,054
K ₆	1,588	1,187	1,875	-0,402	0,688
K ₇	0,234	0,329	0,201	0,094	-0,128
K ₈	0,723	0,755	0,730	0,032	-0,025
K ₉	0,240	0,240	0,220	0,000	-0,020
K ₁₀	0,032	0,021	0,000	-0,011	-0,021
Z	0,242	0,298	0,305	0,056	0,006
	неможливо чітко ідентифікувати, потребує додаткового якісного аналізу;				

З даних таблиці 3.3 витікає, що за десятифакторною моделлю Беєрмана імовірність банкрутства ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” за період з 2009-2011 рр. ймовірність банкрутства визначити можливо тільки за умови проведення додаткових досліджень.

4. Чотирьохфакторна модель Ліса може бути представлена у вигляді:

$$Z = 0,063 \times K_1 + 0,092 \times K_2 + 0,057 \times K_3 + 0,001 \times K_4, (3.4)$$

де K₁=співвідношення оборотного капіталу до активів;

K₂=прибуток від реалізації/сума активів;

K₃=нерозподілений прибуток до активів;

K₄=власний капітал/залучений капітал.

При цьому значення Z можуть означати такий стан підприємства: до 0,037 ймовірність банкрутства висока, а якщо Z більше 0,037 ймовірність банкрутства низька.

Результати розрахунків для ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” наведено в табл.3.4.

Таблиця 3.4

**Результати розрахунків чотирьохфакторної моделі Лісу для
ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”**

Показник	2019	2020	2021	Зміни	
				2019-2020	2020-2021
K ₁	0,317	0,370	0,399	0,054	0,028
K ₂	0,006	0,008	0,061	0,002	0,053
K ₃	0,435	0,388	0,386	-0,047	-0,002
K ₄	2,157	2,157	1,701	0,000	-0,456
Z	1,346	1,348	1,112	0,002	-0,236
ймовірність банкрутства низька.					

Результати розрахунків для ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” свідчать про низьку ймовірність банкрутства в 2019р-2021р.

5. Чотирьохфакторну модель Таффлера можна представити у вигляді:

$$Z = 0,53 \times K_1 + 0,13 \times K_2 + 0,18 \times K_3 + 0,16 \times K_4 \quad (3.5)$$

де K₁=прибуток від реалізації/короткострокові зобов'язання;

K₂=оборотні активи/сума зобов'язань;

K₃=короткострокові активи/сума активів;

K₄=виручка від реалізації/сума активів.

При цьому значення Z можуть означати такий стан підприємства: Z<0,3 імовірність банкрутства висока; Z> 0,3 імовірність банкрутства низька.

Результати розрахунків для ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” наведено в табл.3.5.

Результати розрахунків для ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” свідчать про низьку ймовірність банкрутства в 2019р-2021р.

**Результати розрахунків чотирьохфакторної моделі Таффлера для
ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”**

Показник	2019	2020	2021	Зміни	
				2019-2020	2020-2021
K ₁	0,017	0,026	0,169	0,010	0,143
K ₂	2,153	1,861	1,795	-0,292	-0,066
K ₃	0,682	0,689	0,716	0,007	0,027
K ₄	1,588	1,187	1,875	-0,402	0,688
Z	0,666	0,570	0,752	-0,096	0,182
імовірність банкрутства низька					

6. Шостифакторна модель Терещенка має вигляд:

$$Z = 1,5 \times K_1 + 0,08 \times K_2 + 10 \times K_3 + 5 \times K_4 + 0,3 \times K_5 + 0,1 \times K_6 \quad (3.6)$$

де K₁= чистий грошовий потік/ зобов'язання;

K₂=валюта балансу/(довгострокові зобов'язання+поточні зобов'язання);

K₃=прибуток/ валюта балансу;

K₄ =прибуток/ виручка від реалізації;

K₅= виробничі запаси/ виручка від реалізації;

K₆=виручка від реалізації/ валюта балансу.

При цьому значення Z можуть означати такий стан підприємства:

Z > 0,55 –задовільний стан;

від -0,55 до 0,55 - потрібні додаткові спостереження;

Z <- 0,55 незадовільний фінансовий стан.

Результати розрахунків для ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” наведено в табл.3.6.

Результати розрахунків для ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” свідчать про задовільний стан економічної безпеки в 2019 та 2021р., а в 2020р. потрібні додаткові обстеження.

**Результати розрахунків шестифакторної моделі Терещенка для
ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”**

Показник	2019	2020	2021	Зміни	
				2019-2020	2020-2021
K ₁	0,261	-0,062	-0,111	-0,322	-0,049
K ₂	3,157	2,701	2,508	-0,456	-0,193
K ₃	-0,002	0,004	0,048	0,006	0,044
K ₄	-0,002	0,003	0,026	0,005	0,022
K ₅	0,122	0,163	0,094	0,041	-0,069
K ₆	0,003	1,521	1,172	1,518	-0,349
Z	0,648	0,377	0,785	-0,271	0,408
	задовільний стан	потрібні додаткові спостереження	задовільний стан		

7. П'ятифакторну модель Сайфулліна-Кадикова можна представити у вигляді:

$$Z = 2 \times K_1 + 0,1 \times K_2 + 0,08 \times K_3 + 0,45 \times K_4 + K_5, \quad (3.7)$$

де K₁ – коефіцієнт забезпеченості власними коштами;

K₂ – коефіцієнт поточної ліквідності;

K₃ – коефіцієнт оборотності активів;

K₄ – рентабельність реалізації продукції;

K₅ – рентабельність власного капіталу.

При цьому значення Z можуть означати такий стан підприємства: якщо зазначені індикатори досліджуваного підприємства рівні мінімальним нормативним значенням, то $Z = 1$. Якщо $Z > 1$, то фінансовий стан підприємства вважається задовільним, якщо $Z < 1$, то незадовільно.

Результати розрахунків для ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” наведено в табл.3.7.

Результати розрахунків п'ятифакторної моделі Сайфулліна-Кадикова для ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”

Показник	2019	2020	2021	Зміни	
				2019-2020	2020-2021
K ₁	0,536	0,463	0,443	-0,073	-0,020
K ₂	3,399	2,880	2,660	-0,519	-0,219
K ₃	2,346	1,731	2,667	-0,615	0,936
K ₄	0,320	0,376	3,129	0,056	2,753
K ₅	-0,420	0,564	7,777	0,984	7,213
Z	1,323	2,085	10,550	0,762	8,465
	Фінансовий стан задовільний				

Результати розрахунків для ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” свідчать про задовільний фінансовий стан та низьку ймовірність банкрутства в 2019р-2021р.

Таким чином, бачимо, що за всіма моделями підприємства має низьку ймовірність банкрутства.

3.2 Формування стратегії діяльності ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”

Управління фінансовим станом підприємства є складовою стратегічного управління підприємством. Одним з найпопулярніших інструментів стратегічного управління, який дозволяє побудувати стратегічний баланс, і проаналізувати можливі стратегії поведінки підприємства у ринковому середовищі, є так званий SWOT-аналіз. Назва цього методу утворилася як аббревіатура чотирьох англійських слів: Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats – SWOT. У перекладі це означає «сильні і слабкі сторони, можливості та загрози». Стратегічний баланс, тобто, поєднання негативних та позитивних факторів, що впливають на діяльність компанії як із зовні, так і з середини,

допомагає правильно оцінити можливості, які відкриваються перед компанією у майбутньому.

SWOT-аналіз має як переваги, так і недоліки, які потрібно знати і враховувати (табл.3.8).

Таблиця 3.8

Переваги та недоліки SWOT-аналізу

Переваги	Недоліки
– систематизація знань про внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на процес стратегічного планування	– суб'єктивність вибору та ранжування факторів зовнішнього та внутрішнього середовища
– визначення конкурентних переваг та формування стратегічних пріоритетів	– слабка підтримка прийняття конкретних управлінських рішень
– періодична діагностика ринку та ресурсів фірми	– погана адаптація до середовища, що постійно змінюється

Позитивні риси SWOT-аналізу у більшості випадків все ж таки переважають негативні, що обумовлює його популярність у сфері стратегічного управління.

Широке застосування та розвиток SWOT-аналізу пояснюється такими причинами: стратегічне управління пов'язане з великими обсягами інформації, які потрібно збирати, обробляти, аналізувати, використовувати, а відтак виникає потреба пошуку, розробки та застосування методів організації такої роботи. Для будь-якого керівника або управлінського працівника, зорієнтованого на поточну роботу, це корисна справа, яка вимагає від будь-кого, хто застосовує SWOT-аналіз, замислитися на перспективу.

SWOT-аналіз витримав перевірку часом, і досі доводячи свою необхідність як важливий елемент розсудливого підходу для розробки та реалізації стратегії. Цей різновид аналізу ґрунтується на застосуванні експертних оцінок і комплексному врахуванні впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на подальший розвиток суб'єктів підприємницької діяльності.

Для того, щоб провести SWOT-аналіз, необхідно правильно визначити внутрішні (сильні і слабкі сторони фірми) та зовнішні фактори (можливості та загрози), оцінити їх важливість та порівняти.

На практиці під час проведення SWOT-аналізу у тій частині, яка стосується ідентифікації та аналізу зовнішніх можливостей і загроз (рис. 3.1) застосовуються прийоми ранжування та імовірнісної оцінки факторів.

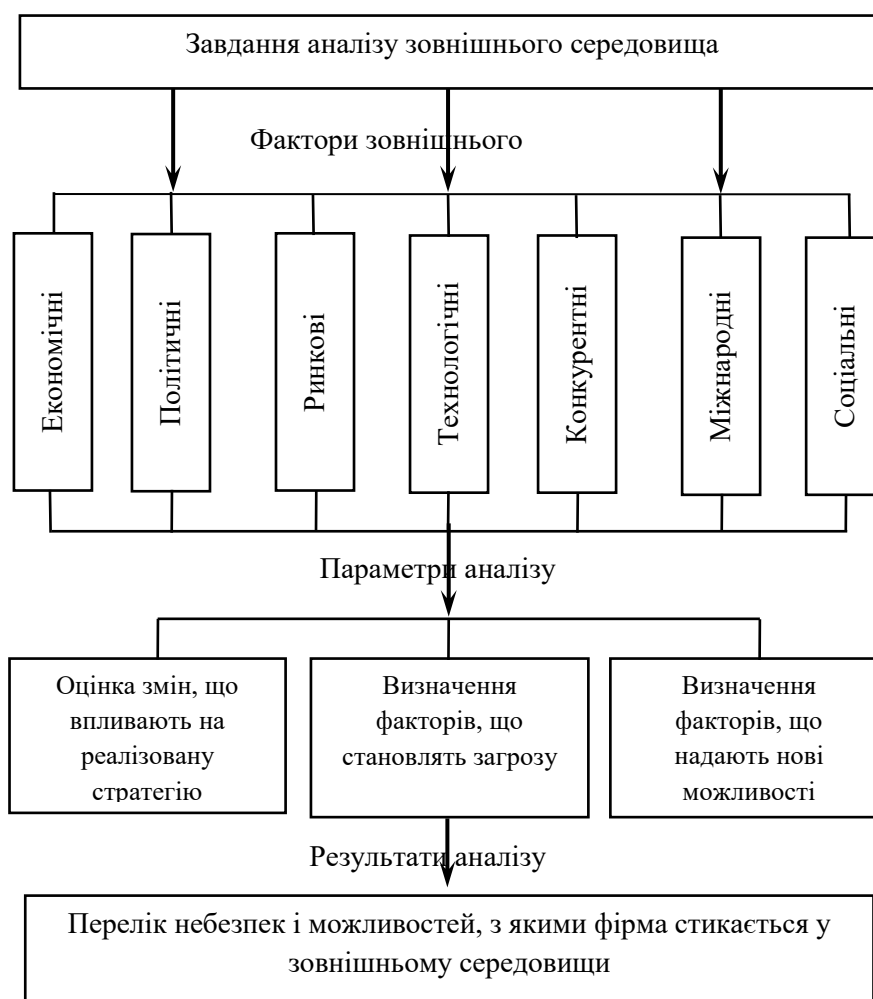


Рис.3.1. Схема аналізу зовнішнього середовища

При цьому можуть бути використані дві методики:

- вибираються тільки «парні» фактори можливостей і загроз;
- фактори можливостей і загроз можуть бути незалежними.

Для проведення SWOT-аналізу підприємства, діяльність якого досліджується, була використана методика з вибором незалежних факторів зовнішніх можливостей і загроз.

З урахуванням методичних вимог даної методики, потрібно розробити анкету для опитування експертної групи, до складу якої мають бути включені фахівці, компетентні у питаннях, які винесені на обговорення.

Оцінка факторів зовнішнього середовища визначається узагальненням результатів проведеного опитування.

Для оцінки ймовірності використання можливостей та усунення загроз проводиться комплексний аналіз сприятливих можливостей та загроз за допомогою поєднання ймовірності реалізації фактора з важливістю впливу цього фактора на підприємство. Оцінка цих двох параметрів проводилася за 10-бальною шкалою (табл.3.9.).

Таблиця 3.9

**Сприятливі можливості та загрози для підприємства
ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”**

Фактор	Ймовірність здійснення			Важливість впливу		
	висока 7—10	Середня 4—7	Низька 1—4	висока 7—10	середня 4—7	Низька 1—4
1	2	3	4	5	6	7
Сприятливі можливості						
1. Створення ефективної системи формування попиту та стимулювання збуту		+			+	
2. Наявність ресурсної бази	+			+		
3. Вихід на новий сегмент ринку	+				+	
4. Збільшення попиту на продукцію	+				+	
5. Економічне зростання країни			+	+		
6. Інтенсивний розвиток НТП і можливість реалізації його проєктів	+				+	
7. Збільшення обсягів діяльності			+	+		
8. Оновлення технічної бази			+	+		
9. Залучення інвестицій			+	+		
10. Збільшення кількості спеціалістів у сфері стратегічного управління			+	+		
11. Надання пільг постійним клієнтам		+			+	
12. Підвищення купівельної спроможності споживачів	+			+		
13. Підвищення рівня інфляції		+		+		
14. Часті зміни у законодавчих актах		+				+

Продовження табл.3.9

	1	2	3	4	5	6	7
15. Поява конкурентів				+	+		
16. Зростання соціально – політичної нестабільності			+		+		
17. Коливання відсоткових ставок за користування кредитами				+			+
18. Посилення впливу фіскальних важелів			+				+
19. Погіршення природно – кліматичних умов				+			+
20. Погіршення платоспроможності клієнтів		+			+		

Кожен із факторів отримав дві координати, які було відкладено по осях матриці сприятливих можливостей і загроз (рис. 3.2).

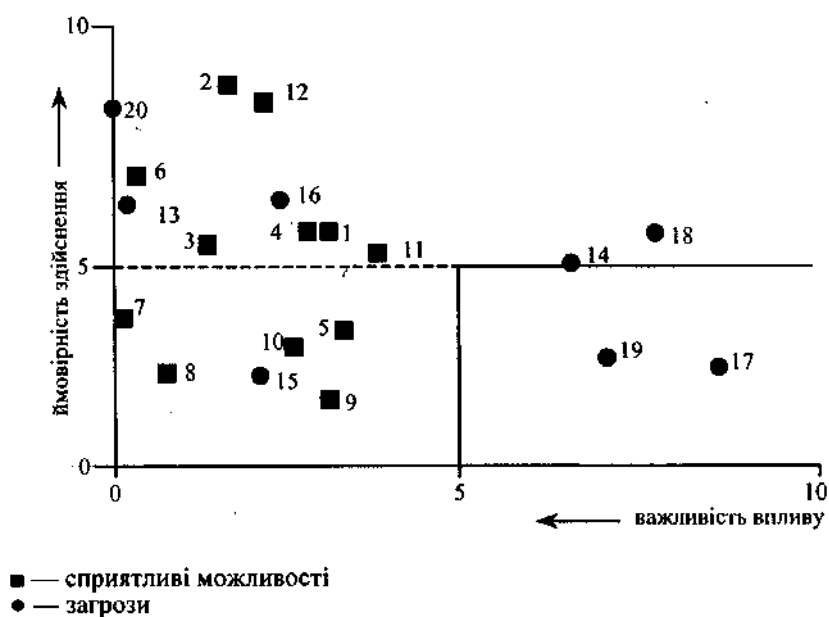


Рис. 3.2. Матриця сприятливих можливостей і загроз

Розташували вище перераховані фактори залежно від їх координат на матриці, була одержана деяка сукупність точок на площині.

Вибравши ті події, що потрапили у верхній лівий квадрант матриці, отримали перелік тих факторів, які повинні бути розглянуті як можливі цілі

стратегії підприємства (сприятливі можливості) та найбільші зовнішні ризики (загрози).

Отже, сприятливими можливостями розвитку підприємства є:

- створення ефективної системи формування попиту та стимулювання збуту;
- наявність ресурсної бази;
- вихід на новий сегмент ринку;
- збільшення попиту на продукцію;
- інтенсивний розвиток НТП і можливість реалізації його проектів;
- надання пільг постійним клієнтам;
- підвищення купівельної спроможності споживачів.

До загроз, на які, в першу чергу, потрібно звернути увагу при формуванні стратегії підприємства, слід віднести:

- підвищення рівня інфляції;
- зростання соціально – політичної нестабільності;
- погіршення платоспроможності клієнтів.

Наступним етапом SWOT-аналізу є оцінка факторів внутрішнього середовища. Найчастіше проводиться аналіз п'яти функціональних сфер діяльності підприємства (рис. 3.3).

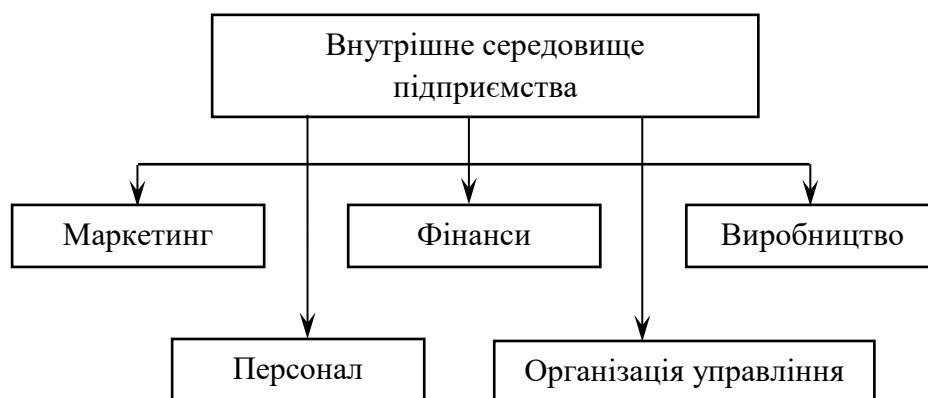


Рис.3.3. Напрямки аналізу внутрішнього середовища

Метою внутрішнього аналізу є глибоке вивчення діяльності підприємства і надання керівництву інформації, яка необхідна для вибору стратегії. Для

виявлення сильних і слабких сторін підприємства доцільно використати результати комплексної оцінки фінансового стану об'єкта дослідження (табл. 3.10).

Таблиця 3.10

Сильні і слабкі сторони ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> – наявність матеріально-технічної бази та інфраструктури підприємства; – наявність достатньої ресурсної бази; – висока кваліфікація персоналу; – значна частка на ринку 	<ul style="list-style-type: none"> – відсутність стратегічних цілей і програм; – неповне використання наявних потужностей; – застарілість основного технологічного обладнання; – відсутність досліджень в області передових технологій видобування; – відсутність маркетингових досліджень; – нерозвиненість збутової мережі; – нестабільний фінансовий стан; – нестача власного оборотного капіталу; – висока собівартість продукції; – неефективний менеджмент

Заключним етапом процесу SWOT-аналізу є встановлення зв'язків між найбільш впливовими слабкими і сильними сторонами, загрозами і можливостями зовнішнього середовища.

Для встановлення взаємозв'язків будується матриця SWOT-аналізу, в якій розглядаються можливі напрями реалізації стратегій з метою розвитку сильних сторін, реалізації шансів, пом'якшення загроз та подолання слабкостей підприємства (рис. 3.4).

У полі «Сила – Можливості» (СІМ) передбачається розширення сегменту товарного ринку, нарощування обсягів діяльності шляхом реалізації механізму надання пільг.

Поле Слабкість – Можливості» (СлМ) орієнтує керівництво підприємства на покращання системи товаропостачання і налагоджування на цій основі внутрішніх механізмів генерування грошових коштів. Наприклад, створення графіку відпуску продукції буде сприяти економному витрачання матеріальних ресурсів у вигляді скорочення витрат на оплату електроенергії, оскільки виробництво є енергомістким.

	Можливості	Загрози
Сильні сторони	Поле СіМ	Поле СіЗ
Слабкі сторони	ПолеСлМ	Поле СлЗ

Рис.3.4. Матриця SWOT-аналізу ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”

Поле «Сила – Загрози» (СіЗ) націлює управлінські дії керівництва на подолання загроз, що можуть виникнути з боку зовнішнього середовища, шляхом використання внутрішніх переваг.

Поле «Слабкість – Загрози» (СлЗ) задає необхідність розробки таких управлінських дій, які б дозволили господарюючому суб'єкту зміцнити свій потенціал і попередити загрози, що виникають з боку зовнішнього середовища. До таких заходів відносять впровадження гнучкої системи ціноутворення на основі удосконалення маркетингової та фінансової діяльності товариства.

Узагальнення проведеного аналізу подано в SWOT-матриці фінансової стабілізації діяльності підприємства (рис. 3.5), яке свідчить, що основними напрямками фінансової стабілізації ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” » виступають:

- удосконалення форм і методів управління з врахуванням вимог ринку;
- стабілізація фінансово – економічного становища й оптимізація господарської діяльності підприємства за допомогою організації сучасних високоефективних технологічних процесів на основі принципів енерго- та ресурсозбереження;
- проведення комплексу заходів щодо впровадження сучасних технологій, реконструкція та переоснащення основних виробничих, допоміжних і обслуговуючих цехів.

		Стан зовнішнього середовища	
		<p>Можливості:</p> <ul style="list-style-type: none"> – створення ефективно системи формування попиту та стимулювання збуту; – наявність ресурсної бази; – вихід на новий сегмент ринку; – збільшення попиту на продукцію; – інтенсивний розвиток НТП і можливість реалізації його проектів; – надання пільг постійним клієнтам; – підвищення купівельної спроможності споживачів 	<p>Загрози:</p> <ul style="list-style-type: none"> – підвищення рівня інфляції; – зростання соціально - політичної нестабільності; – погіршення платоспроможності клієнтів.
Стан внутрішнього середовища	<p>Сильні сторони:</p> <ul style="list-style-type: none"> – наявність матеріально-технічної бази та інфраструктури підприємства; – наявність достатньої ресурсної бази; – висока кваліфікація персоналу; – лідер ринку 	<p>Вихід на новий сегмент внутрішнього ринку, збільшення обсягів шляхом реалізації механізму надання пільг, проведення комплексу заходів щодо впровадження сучасних технологій</p>	<p>Використання лідируючих позицій для подолання загроз зовнішнього середовища</p>
	<p>Слабкі сторони:</p> <ul style="list-style-type: none"> – відсутність стратегічних цілей і програм; – неповне використання наявних потужностей; – застарілість основного технологічного обладнання; – відсутність досліджень в області передових технологій видобування; – відсутність маркетингових досліджень; – нерозвиненість збутової мережі; – нестабільний фінансовий стан; – нестача власних обігових коштів; – висока собівартість продукції; – неефективний менеджмент 	<p>Під впливом збільшення обсягів реалізації покращання фінансового стану шляхом налагодження внутрішніх механізмів генерування грошових коштів</p>	<p>Неповна завантаженість виробничих потужностей при зростанні темпів інфляції може призвести до банкрутства. На основі удосконалення маркетингової і фінансової діяльності впроваджувати гнучку систему ціноутворення</p>

Рис.3.5. SWOT-матриця фінансової стабілізації діяльності

ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат”

Отже, забезпечення фінансової стабілізації пов'язане з розробкою та реалізацією стратегій переорієнтації, захисту та реструктуризації, які повинні мінімізувати слабкі сторони організації, використовуючи можливості зовнішнього середовища.

Складемо прогноз фінансового результату на наступний рік.

Найчастіше при складанні прогнозованого звіту про фінансові результати використовують метод відсотку від продажу. При його застосуванні статті звіту (крім тих, що не залежать від зміни продажу) перераховують на однаковий відсоток збільшення (зменшення) показника доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). З цією метою їх класифікують на автоматично утворені і регульовані.

Автоматично утворені статті змінюються пропорційно обсягу продажу. До них відносять:

- дохід (виручка від реалізації);
- собівартість реалізованої продукції;
- операційні доходи і витрати.

Регульовані статті утворюються незалежно від обсягу продажу, для їх кількісного визначення використовують інші методи. Серед них виділяють:

- фінансові доходи і витрати;
- інші доходи і витрати.

Суми надзвичайних доходів і витрат плануванню не підлягають.

У цілому запропонована класифікація статей на автоматично утворені і регульовані не є незмінною. Можливим є використання і інших підходів до цього питання.

Відмінністю прогнозованого звіту про фінансові результати є визначення прогнозу використання чистого прибутку для розрахунку показника “доповнення до нерозподіленого прибутку”. Цей показник є кінцевим у прогнозованому звіті про фінансові результати. Для його обчислення розмір чистого прибутку за прогнозованим звітом зменшують на величину оголошених дивідендів.

Доповнення до нерозподіленого прибутку додається до статті “Нерозподілений прибуток (непокриті збитки)” при складанні прогнозного балансу. Крім того, прогнозований звіт про фінансові результати може не містити інформацію за розділом II “Елементи операційних витрат” і III “Розрахунок показників прибутковості акцій”.

Побудуємо прогнозований звіт про фінансові результати ПАТ "Запорізький сталепрокатний завод", діяльність якого підлягає аналізу. При цьому, врахуємо наступні припущення:

- середньорічний темп росту виручки від реалізації буде становити 20 %.
- суму витрат, які включені до собівартості реалізованої продукції, у розрахунку на 1 грн. виручки від реалізації підприємство має можливість знизити у наступному році з 81,5 коп. до 81 коп. за рахунок скорочення витрат на електроенергію та відносної економії витрат на оплату праці;
- адміністративні витрати підприємство планує скоротити до 4,8 % виручки від реалізації. Є можливість скорочення витрат на зв'язок, відрядження робітників апарату управління, утримання приміщень;
- інші операційні доходи та витрати підприємство залишить на рівні звітного року.

Прогнозований звіт про фінансові результати підприємства наступний рік надано в таблиці 3.11.

Розрахунки можуть бути проведені і з використанням регресійного аналізу за допомогою відповідного програмного забезпечення. Наприклад, можна скористатися майстром діаграм у середовищі MS Excel.

За нашими розрахунками підприємство під впливом прийнятих заходів має можливість у прогнозованому році значно збільшити прибутковість своєї діяльності до 113320 тис. грн. Однак прогноз, який був зроблений вище, тільки перша частина сукупного процесу прогнозування.

Наступний етап – це аналіз прогнозованого звіту про фінансові результати для визначення доцільності, ефективності прийнятих майбутніх рішень.

Таблиця 3.11

Прогнозований звіт про фінансові результати ПрАТ “Запорізький

Показник	2022 р.	Плановий рік	Відхилення
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1732021	2078425	346404
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1411819	1683524	271705
Валовий прибуток	320202	394901	74699
Інші операційні доходи	30880	30880	0
Адміністративні витрати	101180	101180	0
Витрати на збут	138493	138493	0
Інші операційні витрати	54802	54802	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:	56607	131306	74699
Інші фінансові доходи	3960	3960	0
Інші доходи	0	0	0
Фінансові витрати	3740	3740	0
Втрати від участі в капіталі	793	793	0
Інші витрати	18	18	0
Фінансовий результат до оподаткування:	56016	138195	82179
Витрати (дохід) з податку на прибуток	11847	24875	13028
Чистий фінансовий результат:	44169	113320	69151

Свідчимо, що показники діяльності підприємства значно покращаться при дотриманні вказаних тенденцій змін, а саме:

- підприємство буде мати можливість отримати 394901 тис. грн. валового прибутку;
- витрати на 1 грн. виручки від реалізації знизяться на 0,5 коп.;
- сума чистого прибутку в розрахунку на 1 грн. виручки від реалізації складе 5,4 коп., замість 2,5 коп. прибутків у звітному році.

Зазначимо, що певні управлінські рішення можуть призвести і до тимчасового зниження прибутковості (підвищення збитковості) за умови, якщо керівництво підприємства приймає не завжди оптимальні рішення з фінансового погляду в умовах жорсткої конкурентної боротьби.

Висновки до розділу 3

На основі інформації третього розділу можна зробити наступні висновки: Оцінку фінансового стану підприємства, яка здійснюється ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” регулярно, доцільно доповнити аналізом ймовірності банкрутства. Оцінка доцільно здійснювати на основі розрахунку інтегрального показника.

Результати розрахунків ймовірності банкрутства за різними моделями для ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” свідчать про задовільний фінансовий стан та низьку ймовірність банкрутства в 2019р-2021р.

Управління фінансовим станом підприємства є складовою стратегічного управління підприємством. Одним з найпопулярніших інструментів стратегічного управління, який дозволяє побудувати стратегічний баланс, і проаналізувати можливі стратегії поведінки підприємства у ринковому середовищі, є так званий SWOT-аналіз.

Узагальнення проведеного аналізу поданого в SWOT-матриці фінансової стабілізації діяльності підприємства свідчить, що основними напрямками фінансової стабілізації ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” виступають:

- удосконалення форм і методів управління з врахуванням вимог ринку;
- стабілізація фінансово – економічного становища й оптимізація господарської діяльності підприємства за допомогою організації сучасних високоефективних технологічних процесів на основі принципів енерго- та ресурсозбереження;
- проведення комплексу заходів щодо впровадження сучасних технологій, реконструкція та переоснащення основних виробничих, допоміжних і обслуговуючих цехів.

ВИСНОВКИ

Сутність фінансового стану підприємств неодноразово намагалися охарактеризувати у своїх працях зарубіжні та вітчизняні вчені, однак єдиної думки не існує до нині.

Метою оцінки фінансового стану підприємства є розробка і реалізація заходів, спрямованих його зміцнення, нарощення потенціалу та розширення можливостей підприємства здійснювати господарську діяльність на основі підвищення рівня прибутковості.

Аналіз фінансового становища підприємства є складним та трудомістким видом діяльності, який характеризується двома основними аспектами: вибором методики аналізу, відповідної потребам конкретного користувача, та адекватністю інтерпретації користувачем показників фінансового стану підприємства.

Кількість діючих хімічних підприємств на початок 2022 р. становила 4009 підприємств, з яких 1791 підприємств - у виробництві хімічних речовин та хімічної продукції, 2218 підприємств – у виробництві пластмасових та гумових виробів. Структурна частка хімічної продукції у переробній промисловості становить 7,8%, що свідчить про стабільність позицій галузевого виробництва у промисловій структурі України. Хімічна галузь продовжує відігравати також значиму роль у міжгалузевому споживанні промислової продукції. Основними сферами міжгалузевого споживання хімічної продукції в 2021 році були, окрім власного технологічного споживання (28%), виробництво пластмасових та гумових виробів (13%), сільське господарство (11%), будівництво (7%), металургія (5%), транспорт та зв'язок (4%), побутове споживання (6%), охорона здоров'я (4%) та ін.

Приватне акціонерне товариство "Запорізький абразивний комбінат" - єдиний виробник шліфувальних матеріалів в Україні та один з найбільших виробників абразивів у Східній Європі.

ПрАТ "Запоріжабразив" володіє потужним виробничим потенціалом і виробляє продукцію на основі сучасних технологій.

Продукція підприємства:

- шліфувальні матеріали з електрокорунду нормального у вигляді зерна, порошків, мікропорошків;
- шліфувальні матеріали з карбїду кремнію чорного у вигляді зерна, порошків, мікропорошків і спеціальних вогнетривких фракцій;
- карбїд кремнію металургійної якості у вигляді фракцій;
- тугоплавкі матеріали: карбїд бору, в тому числі для атомної промисловості; нітрид бору, в тому числі косметичної якості;
- відрізні та зачисні армовані круги на бакелітовій зв'язці та ін.

Фінансові результати ПрАТ "Запорізький абразивний комбінат" протягом 2020 – 2021 рр. мали позитивне значення, тобто діяльність підприємства за всіма видами була прибутковою, та розмір прибутку суттєво зріс в 2021р.

Аналіз показав, що стратегія фінансування діяльності підприємства є виправданою, оскільки активи формуються переважно за рахунок власного капіталу. Такий спосіб фінансування діяльності підприємства створює умови для стабільної роботи підприємства.

Аналіз структури активів підприємства показав, що розподіл коштів між основним та оборотним капіталом на початок 2019 р. та на кінець 2021 року складає відповідно 32,81% – 67,19% та 28,44– 71,56%.

Аналіз оборотних активів підприємства показав, що тривалість операційного циклу в 2019 р. дорівнювала 102,07 дня, в 2020 вона зросла до 142,97 днів, а в 2021 р. зменшилась до 94,81днів. Тривалість фінансового циклу в 2019 р. дорівнювала 52,68 дня, в 2020 вона збільшилась до 71,39 днів, а в 2021 р. зменшилась до 37,24 днів. Всі показники оборотності в 2020 р. погіршились, в порівнянні з 2019 р., а в 2021р. покращились, в порівнянні з 2020 р.

На підставі розрахунку показників ліквідності, було зроблено висновки про достатній рівень швидкої та загальної ліквідності підприємства за період,

що аналізувався. Згідно отриманим даним, коефіцієнт абсолютної ліквідності не стійкий. Його значення свідчить про те, що в 2019-2021 рр. від 7% до 39 % короткострокової заборгованості підприємство може погасити негайно. В цілому, підприємство не можна назвати ліквідним (платоспроможним).

Більшість показників фінансової стійкості ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” на протязі 2019-2021 рр. знаходиться в допустимих межах, підприємство має власні оборотні кошти для формування запасів (частково), але в цілому підприємство неможна характеризувати як фінансово стійке, оскільки в процесі формування капіталу підприємства не враховуються класичні підходи до фінансування.

Більшість показників фінансової стійкості ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” на протязі 2019-2021 рр. знаходиться в недопустимих межах, підприємство не має власних оборотних коштів для формування запасів, а в цілому підприємство неможна характеризувати як фінансово стійке.

Проведений аналіз рентабельності свідчить про те, що підприємство є прибутковим, та в 2021 р. всі показники мають тенденції до покращення, за рахунок суттєвого зростання чистого прибутку.

Оцінку фінансового стану підприємства, яка здійснюється ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” регулярно, доцільно доповнити аналізом ймовірності банкрутства. Оцінка доцільно здійснювати на основі розрахунку інтегрального показника.

Результати розрахунків ймовірності банкрутства за різними моделями для ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” свідчать про задовільний фінансовий стан та низьку ймовірність банкрутства в 2019р-2021р.

Управління фінансовим станом підприємства є складовою стратегічного управління підприємством. Одним з найпопулярніших інструментів стратегічного управління, який дозволяє побудувати стратегічний баланс, і проаналізувати можливі стратегії поведінки підприємства у ринковому середовищі, є так званий SWOT-аналіз.

Узагальнення проведеного аналізу поданого в SWOT-матриці фінансової стабілізації діяльності підприємства свідчить, що основними напрямками фінансової стабілізації ПрАТ “Запорізький абразивний комбінат” виступають:

- удосконалення форм і методів управління з врахуванням вимог ринку;
- стабілізація фінансово – економічного становища й оптимізація господарської діяльності підприємства за допомогою організації сучасних високоефективних технологічних процесів на основі принципів енерго- та ресурсозбереження;
- проведення комплексу заходів щодо впровадження сучасних технологій, реконструкція та переоснащення основних виробничих, допоміжних і обслуговуючих цехів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика. Київ Центр учбової літератури, 2011. 328 с.
2. Баліцька В. В. Податкові різниці: вплив на доходи бюджету та фінансовий стан податко-платників. Формування ринкових відносин в Україні. 2013. № 7. С. 52-57.
3. Батрак О. В. Фінансовий стан та перспектива економічного розвитку аутсорсингового підприємства. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: Економічні науки.* 2021. № 10(2). С. 44-51. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2021_10\(2\)__8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2021_10(2)__8) (дата звернення 20.11.2022)
4. Безбородова Т. В. Сутність та необхідність аналізу фінансового стану. *Економіка. Управління. Інновації. Серія : Економічні науки.* 2014. № 1. С. 66-74.
5. Бержанір І. А. Діагностика показників ліквідності підприємства. Фінансове забезпечення сталого розвитку економіки України. 2016. 156 с.
6. Білик М. Д. Фінансовий стан підприємства: теорія, методика. *Формування ринкових відносин в Україні.* 2013. № 5. - С. 86-92.
7. Білик М.Д. Сутність і оцінка фінансового стану підприємств. *Фінанси України.* 2005. № 3. С. 117–128.
8. Бланк И. Управление активами: монография. Киев: Ника-Центр, Эльга, 2009. 720 с.
9. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента. Киев. НикаЦентр, 1999. Т. 1.592 с.
10. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: учебный курс. Киев: Эльга, Никацентр, 2014. 656 с.
11. Богацька Н. М. Фінансовий стан підприємства та шляхи його покращення в бізнес-процесах підприємства. *Молодий вчений.* 2013. № 2(02). С. 12-16.

12. Бойчик І.М. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ. Атіка, 2014. 480 с.
13. Боярова О. А. Якісні характеристики формування балансу (звіту про фінансовий стан) . *Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси.* 2013. Вип. 10(3). С. 83-88.
14. Булавинець В. Фінансовий потенціал територіальних громад: сучасний стан та перспективи. *Світ фінансів.* 2019. Вип. 4. С. 96-110.
15. Бутко М.П. Організація системи контролінгу на підприємствах України. *Науковий вісник Херсонського державного університету.* 2014. Вип. 6. Ч. 2. С. 116-118.
16. Германчук Г. О. Особливості формування балансу (звіту про фінансовий стан) до вимог НП(С)БО *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер. : Економіка, аграрний менеджмент, бізнес.* - 2013. - Вип. 181(3). С. 50-56.
17. Глухова В. І. Фінансовий стан комунальних підприємств і напрями його покращення. *Modern economics.* 2021. № 26. С. 30-36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2021_26_7 (дата звернення 20.11.2022)
18. Горобець О. І. Методи аналізу фінансового стану підприємств. *Управління розвитком.* 2014. №10 (173). С. 138-140.
19. -Горященко Ю. Г. Фінансовий аналіз стану основних засобів та джерела фінансування процесу їх відтворення. *Інноваційна економіка.* 2013. № 11. С. 161-167.
20. Громова, А. Є., Крамаренко, К. Є., Рудик, Т. О. Аналіз фінансового стану підприємства з огляду ефективного використання фінансових ресурсів. *Молодий вчений.* 2016. № 5(32). С. 44-47.
21. Дем'яненко М.Я. Фінансовий словник-довідник. Київ. ІАЕУААН, 2013. 507 с.
22. Денисенко М. П., Зазимко, О. В. Основні аспекти оцінки фінансового стану підприємств. *Агросвіт.* 2015. №10. С. 52-58.

23. Ємельянов О. Ю. Оцінювання впливу ефективності використання обігових коштів на фінансовий стан підприємств агропромислового комплексу. *Агросвіт*. 2021. № 21-22. С. 3-9.
24. Зайцева І. Ю. Сучасні методи недружніх поглинань на території України та їх вплив на фінансовий стан підприємства. *Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі*. 2013. № 4. С. 4–18.
25. Іванілов О.С. Економіка підприємства: підруч. Київ. Центр учбової літератури, 2019. 728 с.
26. Івахненко С.В. Фінансовий контролінг: методи та інформаційні технології. К.: Знання, 2019. 319 с.
27. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2002. 496 с.
28. Кіц М. В. Фінансовий стан та проблеми розвитку великотоварних сільськогосподарських підприємств. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2015. Вип. 5. С. 45-50.
29. Коваленко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. Київ. Знання, 2005. 486 с.
30. Коломієць Н.О. Методологічні аспекти оцінки фінансового стану як основи ефективного <URL:://journals.uran.ua/index.php/wissn021/article/viewFile/99627/94703>. (дата звернення 20.11.2022)
31. Конєва Т. А. Вплив структури фінансових ресурсів на фінансовий стан підприємств молокопереробної галузі України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2017. Вип. 28. - С. 191-195.
32. Корженевська В. М. Дослідження Факторів впливу на фінансовий стан підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2011. № 7. С. 102-106.
33. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : навч. посіб. Київ. Знання, 2012. 378 с.
34. Косова Т. Д. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ, 2013. 440 с

35. Кравчук О.М. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: навч. посіб. Київ. Центр учбової літератури, 2010. 504 с.
36. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз. Київ. Центр учбової літератури, 2018. 392 с.
37. Лебедик Г. В. Аналіз впливу операцій з оренди на фінансовий стан та фінансові результати діяльності підприємств. *Економіка і регіон*. 2011. № 4. - С. 213-216.
38. Максимець О. В. Проблеми оцінювання впливу експортної діяльності на фінансовий стан лісових підприємств. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 23.13. - С. 280-286. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltu_2013_23 (дата звернення 20.11.2022)
39. Мальований М. І. Фінансовий стан підприємства та його покращення у післякризовий період. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2012. Вип. 81(2). С. 93-105.
40. Методичні рекомендації по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій: Лист Державної податкової адміністрації України від 27.01.1998 р. No 759/10/20-2117 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення 20.11.2022)
41. Нестеренко С. С. Структурні зміни оборотного капіталу та їх вплив на фінансовий стан підприємств харчової промисловості Чернігівського регіону. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2011 № 2. С. 193-205.
42. Осмоловський В.В. Теория анализа хозяйственной деятельности. Харьков. Новое знание, 2001. 207 с.
43. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
44. Павленко О.І. Вдосконалення механізму оцінки фінансового стану підприємства. *Бізнес-навігатор*. 2010. No 2(19). С. 72–78.
45. Партин Г.О. Фінансовий менеджмент. Львів : Львівська політехніка, 2010. 332 с.

46. Петренко, В. С., Квасова, О. П. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства. Міжнародний науковий журнал. 2017. №8. С.139-142
47. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: навч. посіб. Київ. КНЕУ, 2000. 406 с.
48. Покровська Н. М. Фінансовий стан та тенденції розвитку машинобудівної галузі України. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 41. С. 128-133.
49. Про затвердження положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації: Наказ Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України від 26.01.2001 р. № 49/121. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>. (дата звернення 25.11.2022)
50. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия : учеб. пособие. Минск. Новое издание, 2002. 704 с.
51. Селезньова Н. О Оцінка впливу руху матеріальних потоків на фінансовий стан та результати діяльності підприємства. *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Сер. : Економіка і менеджмент*. 2012. № 1. С. 178-185.
52. Семенов А. Г., Беженар Ю. М. Оцінка фінансового стану підприємства. *Держава та регіони*. 2016. №4-5. С. 7-50
53. Титаренко О. С. Сутнісна характеристика фінансового стану підприємства. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2014. №3 (54). С. 177-181.
54. Томілін О.О. Сутність та оцінка фінансового стану сільськогосподарського підприємства. URL: <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/115.pdf> (дата звернення 27.11.2022)
55. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. Київ. Центр учбової літератури, 2008. 566 с.

56. Шеремет А.Д. Методика финансового анализа деятельности коммерческих организаций. Киев. ИНФРА-М, 2008. 208с.
57. Юрченко І. С. Оцінка впливу облікової політики на фінансовий стан підприємства. *Управління розвитком*. 2014. № 3. С. 112-114.
58. Ярмоленко Ю. Ю. Вплив невідшкодованого податкового кредиту з ПДВ на фінансовий стан сільськогосподарських товаровиробників. *Modern economics*. 2020. № 23. С. 233-238.
59. Яцух О. О. Стійкий фінансовий стан підприємств як передумова фінансового забезпечення розвитку аграрного сектору економіки. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2013. № 2(6). С. 418-435.
60. Hilton R.W. Managerial Accounting. New York, 2002. 526 p.
61. Horvath P. Controlling. Munchen, 2011. — 848 p.
62. Reichmann T. Controlling mit Kennzahlen. Diesystemgestutzte ControllingKonzeption mit AnalyseundReportinginstrumenten. Munchen, 2011.
63. Serfling K. Controlling. Aufl. Stuttgart, Berlin, Koln: Kohlhammer, 1992. 360 s.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Підприємство <u>ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО</u> <u>"ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ"</u>	Дата (рік, місяць, число)	2020	01	01
Територія <u>ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ</u>	за ЄДРПОУ	00222226		
Організаційно-правова форма господарювання <u>АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО</u>	за КОАТУУ	2310137500		
Вид економічної діяльності <u>ВИРОБНИЦТВО ІНШИХ</u> <u>ОСНОВНИХ НЕОРГАНІЧНИХ ХІМІЧНИХ РЕЧОВИН</u>	за КОПФГ	230		
Середня кількість працівників <u>1430</u>	за КВЕД	20.13		
Одиниця виміру : тис. грн.				
Адреса <u>69014 Запорізька область місто Запоріжжя вул.</u> <u>Олексія Поради, буд. 44, т.(061)278-63-09</u>				

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2019 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000	150	243
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1001	359	470
накопичена амортизація	1002	209	227
Незавершені капітальні інвестиції	1005	--	--
Основні засоби	1010	129126	140162
первісна вартість	1011	477782	506769
знос	1012	348656	366607
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	60859	60376
інші фінансові інвестиції	1035	44127	44127
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	20058	23055
Відстрочені податкові активи	1045	605	2064
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	254925	270027
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	261142	343739
Виробничі запаси	1101	147824	157475
Незавершене виробництво	1102	65504	59952
Готова продукція	1103	44655	124270
Товари	1104	3159	2042
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	78856	38355
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	38714	7675
з бюджетом	1135	59452	29703
у тому числі з податку на прибуток	1136	--	--
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	55264	59766
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	27387	97529
Готівка	1166	149	38
Рахунки в банках	1167	27238	97491
Інші оборотні активи	1190	1188	2098

Продовження додатку А

1	2	3	4
Усього за розділом II	1195	522003	578865
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	776928	848892

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1511	6350
Капітал у дооцінках	1405	--	--
Додатковий капітал	1410	--	191888
Емісійний дохід	1411	--	191888
Резервний капітал	1415	7957	12175
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	370461	369623
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	214	--
Усього за розділом I	1495	379715	580036
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	6214	6961
Довгострокові забезпечення	1520	7473	12147
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	4969	5788
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	13687	19108
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	66464	43114
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	2311	1750
товари, роботи, послуги	1615	173711	175672
розрахунками з бюджетом	1620	6835	1684
у тому числі з податку на прибуток	1621	4998	515
розрахунками зі страхування	1625	113	95
розрахунками з оплати праці	1630	7352	6175
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	114793	7939
Поточні забезпечення	1660	10988	12279
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	959	1040
Усього за розділом III	1695	383526	249748
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	776928	848892

Голова правління

(підпис)

Васильков Валерій Олександрович

Головний бухгалтер

(підпис)

Дребезгова Марина Анатоліївна

ДОДАТОК Б

Дата (рік, місяць,
число)Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ"

за ЄДРПОУ

Коди		
2020	01	01
00222226		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2019 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1291148	1558885
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1091659)	(1186304)
Валовий: прибуток	2090	199489	372581
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	63849	48995
Адміністративні витрати	2130	(80475)	(77007)
Витрати на збут	2150	(115553)	(131806)
Інші операційні витрати	2180	(62044)	(86893)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	5266	125870
збиток	2195	(--)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	859
Інші фінансові доходи	2220	3173	733
Інші доходи	2240	34	134
Фінансові витрати	2250	(8180)	(6346)
Втрати від участі в капіталі	2255	(483)	(--)
Інші витрати	2270	(222)	(12657)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	--	108593
збиток	2295	(412)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1610	-24238
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	--	84355
збиток	2355	(2022)	(--)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	-2951	-4280
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-2951	-4280
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-2951	-4280
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-4973	80075

Продовження додатку Б

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	864472	1004391
Витрати на оплату праці	2505	203885	164268
Відрахування на соціальні заходи	2510	48449	32553
Амортизація	2515	26293	21560
Інші операційні витрати	2520	206632	259238
Разом	2550	1349731	1482010

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	82421588	30229500
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	82421588	29264149
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(0.02453000)	2.79049000
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(0.02453000)	2.88254000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--

Голова правління

(підпис)

Васильков Валерій Олександрович

Головний бухгалтер

(підпис)

Дребезгова Марина Анатоліївна

ДОДАТОК В

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ"

Територія ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ

Організаційно-правова форма господарювання
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО

Вид економічної діяльності ВИРОБНИЦТВО ІНШИХ
ОСНОВНИХ НЕОРГАНІЧНИХ ХІМІЧНИХ РЕЧОВИН

Середня кількість працівників 1352

Одиниця виміру : тис. грн.

Адреса 69014 Запорізька область місто Запоріжжя вул.

Олексія Поради, буд. 44, т.(061)278-63-09

Дата (рік, місяць,
число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

Коди		
2021	01	01
00222226		
2310137500		
230		
20.13		

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2020 р.

Актив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000	243	1160
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1001	470	2265
накопичена амортизація	1002	227	1105
Незавершені капітальні інвестиції	1005	--	--
Основні засоби	1010	140079	133064
первісна вартість	1011	506769	543597
знос	1012	366690	410533
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	60376	59967
інші фінансові інвестиції	1035	44127	44127
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	23055	26509
Відстрочені податкові активи	1045	2064	5990
Усього за розділом I	1095	269944	270817
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	343739	326708
Виробничі запаси	1101	157475	166319
Незавершене виробництво	1102	59952	65580
Готова продукція	1103	124270	93478
Товари	1104	2042	1331
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	38355	90415
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	7497	21372
з бюджетом	1135	30753	26808
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	59766	54686

Продовження додатку В

1	2	3	4
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	97529	77678
Готівка	1166	38	151
Рахунки в банках	1167	97491	77527
Інші оборотні активи	1190	2098	2102
Усього за розділом II	1195	579737	599769
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	849681	870586

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	6350	6350
Капітал у дооцінках	1405	--	--
Додатковий капітал	1410	191888	191888
Емісійний дохід	1411	191888	191888
Резервний капітал	1415	12175	12175
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	338141	337953
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	548554	548366
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	6961	1133
Довгострокові забезпечення	1520	13221	18852
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	5788	7043
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	20182	19985
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	43114	25165
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	1783	4169
товари, роботи, послуги	1615	175688	224409
розрахунками з бюджетом	1620	1169	3753
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	1875
розрахунками зі страхування	1625	95	666
розрахунками з оплати праці	1630	6175	8307
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	7939	4723
Поточні забезпечення	1660	7372	10820
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	37610	20223
Усього за розділом III	1695	280945	302235
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	849681	870586

ДОДАТОК Г

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ"

Дата (рік, місяць,
число)

за ЄДРПОУ

Коди		
2021	01	01
00222226		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2020 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1020172	1291148
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(846963)	(1091922)
Валовий: прибуток	2090	173209	199226
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	72048	63849
Адміністративні витрати	2130	(73602)	(80489)
Витрати на збут	2150	(85710)	(115553)
Інші операційні витрати	2180	(78711)	(70519)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	7234	--
збиток	2195	(--)	(3486)
Інші фінансові доходи	2220	3521	3173
Інші доходи	2240	7	34
Фінансові витрати	2250	(5631)	(8213)
Втрати від участі в капіталі	2255	(408)	(483)
Інші витрати	2270	(26)	(222)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	4697	--
збиток	2295	(--)	(9197)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1514	-45
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	3183	--
збиток	2355	(--)	(9242)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	-3371	-2951

Продовження додатку Г

1	2	3	4
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-3371	-2951
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-3371	-2951
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-188	-12193

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	614559	864472
Витрати на оплату праці	2505	177198	203885
Відрахування на соціальні заходи	2510	43928	48449
Амортизація	2515	46925	26293
Інші операційні витрати	2520	202376	215384
Разом	2550	1084986	1358483

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	127000000	82421588
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	127000000	82421588
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.02506000	(0.11213000)
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.02506090	(0.11213000)
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--

Голова правління _____
(підпис)

Васильков Валерій Олександрович

Головний бухгалтер _____
(підпис)

Дребезгова Марина Анатоліївна

ДОДАТОК Д

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ"

Територія ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ

Організаційно-правова форма господарювання
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО

Вид економічної діяльності ВИРОБНИЦТВО ІНШИХ
ОСНОВНИХ НЕОРГАНІЧНИХ ХІМІЧНИХ РЕЧОВИН

Середня кількість працівників 1386

Одиниця виміру : тис. грн.

Адреса, телефон 69014 місто Запоріжжя вул. Олексія

Поради, буд. 44, т.(061)278-63-09

за ЄДРПОУ

00222226

за

КАТОТТГ

UA23060070010748330

за КОПФГ

230

за КВЕД

20.13

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2021 р.

Актив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи	1000	1160	5336
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1001	2265	7854
накопичена амортизація	1002	1105	2518
Незавершені капітальні інвестиції	1005	--	--
Основні засоби	1010	133064	160534
первісна вартість	1011	543597	593967
знос	1012	410533	433433
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	59967	59174
інші фінансові інвестиції	1035	44127	44127
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	26509	--
Відстрочені податкові активи	1045	5990	8732
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	270817	277903
II. Оборотні активи	1100	326708	368743
Запаси			
Виробничі запаси	1101	166319	162375
Незавершене виробництво	1102	65580	92100
Готова продукція	1103	93478	113019
Товари	1104	1331	1249
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Векселі одержані	1120	--	30469
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	90415	113911
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	21372	44788
з бюджетом	1135	26808	57748
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	54686	47510
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	77678	34443
Готівка	1166	151	109
Рахунки в банках	1167	77527	34334

Продовження додатку Д

1	2	3	4
Витрати майбутніх періодів	1170	--	--
Інші оборотні активи	1190	2102	1627
Усього за розділом II	1195	599769	699239
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	870586	977142

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	6350	6350
Капітал у дооцінках	1405	--	--
Додатковий капітал	1410	191888	191888
Емісійний дохід	1411	191888	191888
Резервний капітал	1415	12175	12175
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	337855	377190
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	548268	587603
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1133	--
Довгострокові забезпечення	1520	18852	22204
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	7043	10395
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	19985	22204
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	25165	--
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	4169	1133
товари, роботи, послуги	1615	224500	321853
розрахунками з бюджетом	1620	3753	2141
у тому числі з податку на прибуток	1621	1875	--
розрахунками зі страхування	1625	666	1123
розрахунками з оплати праці	1630	8307	16910
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	4723	10150
Поточні забезпечення	1660	10820	13441
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	20230	584
Усього за розділом III	1695	302333	367335
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	870586	977142

ДОДАТОК Ж

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ЗАПОРІЗЬКИЙ АБРАЗИВНИЙ КОМБІНАТ"

Дата (рік, місяць,
число)
за ЄДРПОУ

Коди		
2022	01	01
00222226		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2021 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1732021	1020172
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1411819)	(846963)
Валовий: прибуток	2090	320202	173209
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	30880	72114
Адміністративні витрати	2130	(101180)	(73602)
Витрати на збут	2150	(138493)	(85710)
Інші операційні витрати	2180	(54802)	(78711)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	56607	7300
збиток	2195	(--)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	3960	3455
Інші доходи	2240	--	7
Фінансові витрати	2250	(3740)	(5631)
Втрати від участі в капіталі	2255	(793)	(408)
Інші витрати	2270	(18)	(26)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	56016	4697
збиток	2295	(--)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-11847	-1514
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	44169	3183
збиток	2355	(--)	(--)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	-4834	-3371
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-4834	-3371

Продовження додатку Ж

1	2	3	4
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	39335	-188

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1075872	614559
Витрати на оплату праці	2505	274387	177198
Відрахування на соціальні заходи	2510	65360	43928
Амортизація	2515	31768	46925
Інші операційні витрати	2520	258907	202376
Разом	2550	1706294	1084986

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	127000000	127000000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	127000000	127000000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.34779000	0.02506000
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.34779000	0.02506000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--

Голова правління

(підпис)

Васильков Валерій Олександрович

Головний бухгалтер

(підпис)

Дребезгова Марина Анатоліївна